หนังสือสูจิบัตร

งานประชุมวิชาการระดับชาติ
เครือข่ายความรู้สุขภาวะทางปัญญา ครั้งที่ 1
“สุขภาวะทางปัญญา: สุขภาพ จิตวิญญาณ และสังคม”

วันที่ 17-18 สิงหาคม พ.ศ. 2566
ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จัดโดย

สำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
ศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา
มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ
สมาคมสังคมวิทยาสาธารณะ (ประเทศไทย)

และภาคีเครือข่าย 35 องค์กร

ศูนย์ความรู้และประสานงาน
สุขภาวะทางปัญญา

มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ

PSAT
Public
Sociological
Association
(Thailand)
สมาคมสังคมวิทยาสาธารณะ (ประเทศไทย)

สสส
สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ

HuSE
Human Security and Equity

คณะสังคมวิทยา
และมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สถาบันเอเชียศึกษา
INSTITUTE OF ASIAN STUDIES
Chulalongkorn University

Chula
Chulalongkorn University
สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม
ENVIRONMENTAL RESEARCH INSTITUTE
Chulalongkorn University

สถาบันนโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Learning Sciences
and Education
THAMMASAT UNIVERSITY

สำนักงานคณะกรรมการ
สุขภาพแห่งชาติ

สวสส. - SHI

กรมสุขภาพจิต
DEPARTMENT OF MENTAL HEALTH

มูลนิธิเครือข่ายพุทธิกา

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนา
ชุมชนกรุณา

peaceful
death

HOMEMADE 35

ม.คศน.

ttmd.
Thai Transformative Learning for Medicine

QUEER
RIOT

ธนาคารจิตอาสา

kajai

เคี้ยว
เขียว

หนังสือสูจิบัตรงานประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายความรู้สุขภาวะทางปัญญา ครั้งที่ 1

“สุขภาวะทางปัญญา: สุขภาพ จิตวิญญาณ และสังคม”

จัดทำโดย

ศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา

สำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

เพื่อใช้ในงานประชุมวิชาการระดับชาติ สุขภาวะทางปัญญา ครั้งที่ 1: สุขภาพ จิตวิญญาณ และสังคม

วันที่ 17-18 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณาธิการ: ผศ.ดร.สมสิทธิ์ อัสดรนิธี

กองบรรณาธิการ: จารุปภา วะสี และ อุษณีย์ เพียรภัทรพงศ์

ออกแบบปก: ปราย วะสี

สนับสนุนโดย: สำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2566 เผยแพร่ออนไลน์ที่ www.jitwiwat.com/conference2023-abstract

งานประชุมนี้เป็นส่วนหนึ่งของ Soul Connect Fest มหกรรมพบเพื่อนใจ จัดขึ้นในช่วงวันที่ 17-20 สิงหาคม พ.ศ. 2566 โดยสำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และภาคีเครือข่ายด้านสุขภาวะทางปัญญามากกว่า 70 องค์กร

ศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา

เลขที่ 84 ซอยประกอบผล 1 ถนนสมเด็จพระปิ่นเกล้า 4

แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร. 08-6772-2312

https://www.jitwiwat.com/

จิตวิวัฒน์ - New Consciousness

Contents

สารบัญ

องค์กรผู้จัดงาน / ผู้ร่วมจัดงาน 4

หัวข้อการจัดงานประชุมวิชาการ 5

คณะผู้จัดงาน 6

คำกล่าวต้อนรับ 8

กิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวเนื่องกับงานประชุมวิชาการ 10

ข้อแนะนำในการเข้าร่วมงานประชุม 11

- กำหนดการ 13
- ห้องประชุมวิชาการย่อย 19
- ตารางกิจกรรม 20

องค์ปาฐกหลักและพิธีเปิด 22

ห้องประชุมวิชาการย่อย ช่วงที่ 1 26

ห้องประชุมวิชาการย่อย ช่วงที่ 2 33

ห้องประชุมวิชาการย่อย ช่วงที่ 3 43

ห้องประชุมวิชาการย่อย ช่วงที่ 4 51

พิธีปิด 62

คำประกาศเจตนารมณ์ 65

ผู้นำเสนอ / ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ / คณะกรรมการกองบรรณาธิการ 68

Organising Partners

องค์กรผู้จัดงานประชุมวิชาการ

1. สำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
2. ศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา
3. มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ
4. สมาคมสังคมวิทยาสาธารณะ (ประเทศไทย)

องค์กรร่วมจัดงานประชุมวิชาการ

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
7. คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
8. ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
9. ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
10. สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
11. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
12. หน่วยชีวันตาภิบาล ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
13. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
14. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
15. คณะสาธารณสุข มหาวิทยาลัยวงศ์ชวลิตกุล
16. คณะกายภาพบำบัดและเวชศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยรังสิต
17. วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
18. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
19. สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.)
20. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
21. สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)
22. กลุ่มวิจัยสังคมและสุขภาพ สำนักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
23. โครงการสร้างสุขและจิตสำนึกด้วยโปรแกรมสติในองค์กร กรมสุขภาพจิต
24. Human Security and Equity Research Unit (HuSE)
25. สมาคมนักจิตวิทยาคลินิกไทย
26. มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาชุมชนกรุณา
27. มูลนิธิเครือข่ายพุทธิกา
28. มูลนิธิเครือข่ายพัฒนาศักยภาพผู้นำสร้างสุขภาวะ (คศน.)
29. Homemade 35
30. ธนาคารจิตอาสา
31. กลุ่ม Peaceful Death
32. กลุ่ม Thai Transformative Learning for Medicine
33. กลุ่ม Queer Riot
34. กลุ่ม ขะไจ๋
35. เคี้ยวเขียว Green Catering

Conference Theme

สุขภาวะทางปัญญา : สุขภาพ จิตวิญญาณ และสังคม

พลังทางจิตวิญญาณ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดสุขภาวะทางจิตวิญญาณหรือสุขภาวะทางปัญญา ซึ่งเป็นฐานการทำงานด้านสุขภาพที่สำคัญยิ่ง โดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์จำนวนมากบ่งชี้ว่า การมีสุขภาวะทางปัญญาของบุคคลส่งผลบวกต่อสุขภาพกาย ใจ และสังคมอย่างชัดเจน ขณะเดียวกัน สุขภาวะทางกาย ใจ และสังคมที่ดี ก็เป็นปัจจัยเอื้อให้บุคคลมีสุขภาวะทางปัญญาที่ดีด้วย แต่ทิศทางการพัฒนาแบบวัตถุนิยมกลับให้ความสำคัญกับสุขภาวะทางกายเป็นหลัก ขณะที่ละเลยสุขภาวะทางใจ สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสุขภาวะทางปัญญา ส่งผลให้บุคคลและสังคมขาดสมดุล จนเกิดวิกฤตต่างๆทั้งทางสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวิกฤตทางตัวตน จิตวิญญาณตัวตน การมีชีวิตที่สับสน ไร้คุณค่า และปราศจากความหมาย

ในภาพรวมของโลก มนุษย์อยู่ในช่วงของทุกขภาวะรอบด้าน ทั้งจากอัตราเร่งที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โรคระบาด และการทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งทำให้โลกเข้าสู่ช่วงเวลาของการสูญพันธุ์ครั้งใหญ่รอบใหม่ ประกอบกับการเติบโตอย่างรวดเร็วมากกว่ายุคใดของโลกคู่ขนานออนไลน์ ซึ่งมีศักยภาพมหาศาลทั้งด้านบวกและลบ ส่งผลให้เกิดสถานการณ์พังทลายทางจิตใจและจิตวิญญาณโดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน เป็นมวลขนาดใหญ่และเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ทำให้คนทำงานเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงจำนวนมากเสนอการพัฒนาสุขภาวะทางปัญญาเป็นแนวทางการรับมือกับความผันผวนของโลก โดยปรับเปลี่ยนชุดความคิด ความเชื่อ และความคุ้นชินในการมองโลก เพิ่มความสามารถในการอดทนอดกลั้นต่อความไม่แน่นอนในสถานการณ์พลิกผัน สามารถสงบใจ เฝ้ามอง รับฟัง และเปิดกว้างเพื่อรับรู้สถานการณ์อย่างลึกซึ้ง จนเกิดมุมมองที่สดใหม่และยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา สามารถรับรู้ความจริง คุณค่า และความหมายทั้งของตนเองและสิ่งรอบตัว รู้ทิศทางที่ถูกต้อง สร้างเพื่อนร่วมทางที่คอยช่วยเหลือกัน และพยายามสื่อสารเพื่อชวนผู้คนมาร่วมขบวนมากขึ้น จนบุคคลและสังคมสามารถกลับสู่การมีสุขภาวะแบบองค์รวม

ประเทศไทยในปัจจุบัน มีผู้ปฏิบัติการและพื้นที่ปฏิบัติการด้านสุขภาวะทางจิตวิญญาณหรือสุขภาวะทางปัญญาจำนวนไม่น้อย เช่นเดียวกับที่มีนักวิชาการจำนวนไม่น้อยที่ทำงานหรือสนใจทำงานสร้างความรู้ด้านสุขภาวะทางปัญญา ทั้งการประเมิน ทดลอง และวิจัยปฏิบัติการ รวมทั้งความรู้ที่ว่าด้วยปัญหา สถานการณ์ สภาวะ และแนวทางการพัฒนาสุขภาวะทางปัญญาในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ แต่พบว่ายังขาดการเชื่อมโยงผู้คนและการมีประสบการณ์ทางจิตวิญญาณจากทั้งสองแวดวงเข้าด้วยกัน เพื่อร่วมกันเรียนรู้ สร้างความรู้จากปัญญาปฏิบัติ และร่วมเป็นเครือข่ายการสร้างและใช้ความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมสุขภาวะจากการนำปัญญาปฏิบัติในมิติจิตวิญญาณมาเยียวยาความทุกข์ของผู้คนและสังคม การสร้างการเชื่อมโยงดังกล่าวจึงถือเป็นภารกิจสำคัญและเร่งด่วนของสังคมที่ต้องการความร่วมมือของฝ่ายต่างๆเข้ามาร่วมสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นได้

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และสมาคมสังคมวิทยาสาธารณะ จึงอาสาเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายความรู้สุขภาวะทางปัญญา ครั้งที่ 1 เรื่อง “สุขภาวะทางปัญญา: สุขภาพ จิตวิญญาณ และสังคม” ขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการสร้างพื้นที่ปฏิบัติการ การใช้ความรู้ การสร้างความรู้ และการสร้างและสนับสนุนคนทำงานและคนที่สนใจทำงานความรู้ในมิติสุขภาวะทางปัญญา โดยเปิดพื้นที่แบ่งปันความรู้ความเข้าใจความสำคัญของมิติจิตวิญญาณที่เชื่อมโยงกับประเด็นทางสุขภาพและสังคม รวมทั้งเปิดพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยน แบ่งปัน และสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกันในการเข้าถึงมิติจิตวิญญาณและสุขภาวะทางปัญญาด้วยตนเอง เพื่อร่วมกันสร้างศักยภาพใหม่ในการผสานการทำงานวิชาการและปฏิบัติการแบบข้ามศาสตร์เพื่อรับมือความผันผวนที่ถาโถมรอบด้าน สร้างการเชื่อมโยงกับเวทีวิชาการและเวทีนโยบายสุขภาพในระดับนานาชาติ และร่วมเป็นเครือข่ายทำงานเพื่อส่งเสริมสังคมสุขภาวะทางปัญญาในระยะยาว

Organising Committee

คณะผู้จัดงาน

ที่ปรึกษา

ศ.เกียรติคุณ นพ. ประเวศ วะสี

ประธานกรรมการ

นพ. สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์	ประธานมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.)

คณะกรรมการจัดประชุมวิชาการ

1. พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์และผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. นางญาณี รัชต์บริรักษ์	ผู้อำนวยการสำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
3. นางจารุปภา วะสี	ผู้อำนวยการศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา
4. ดร. ศยามล เจริญรัตน์	นักวิจัยชำนาญการ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนายกสมาคมสังคมวิทยาสาธารณะ (ประเทศไทย)
5. นางสาวชลนภา อนุกูล	นักวิจัยพันธมิตร สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เลขานุการสมาคมสังคมวิทยาสาธารณะ (ประเทศไทย) และเลขาธิการมูลนิธิเครือข่ายเพื่อสังคมเป็นธรรม
6. นพ.ประทีป ธนกิจเจริญ	เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)
7. นพ.นพพร ชื่นกลิ่น	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
8. พญ.ปิยวรรณ ลิ้มปัญญาเลิศ	ผู้อำนวยการสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.)
9. นพ.อนุวัฒน์ ศุภชุติกุล	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.)
10. นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์	ผู้ทรงคุณวุฒิกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
11. ศ.ดร.นพ.อิศรางค์ นุชประยูร	ผู้อำนวยการเยือนเย็น วิสาหกิจเพื่อสังคม
12. ดร.นพ.สกล สิงหะ	ผู้ประสานงานหน่วยชีวันตาภิบาล โรงพยาบาลสงขลานครินทร์
13. รศ.ดร.นฤมล อรุโณทัย	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
14. รศ.ดร. ลือชัย ศรีเงินยวง	ผู้อำนวยการศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
15. ดร.วรชาติ เฉิดชมจันทร์	คณบดีคณะกายภาพบำบัดและเวชศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยรังสิต และเลขาธิการมูลนิธิเครือข่ายพัฒนาศักยภาพผู้นำสร้างสุขภาวะ (คศน.)
16. รศ. ดร. กิริยา กุลกลการ	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
17. ผศ.ธนาชัย สุนทรอนันตชัย	รองคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
18. ดร.นัฐวุฒิ สิงห์สกุล	หัวหน้าภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

19.	นางสาววรรณา จารุสมบูรณ์	ผู้อำนวยการมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาชุมชนกรุณา
20.	ดร.สรยุทธ รัตนพจนารถ	ผู้อำนวยการร่วมธนาคารจิตอาสา
21.	ดร.ศักดิ์ชัย อนันตตรีชัย	กระบวนกรอิสระแนวจิตตปัญญา และ Ecospirituality

คณะเลขานุการ

1.	ดร. ชนกาญจน์ พันธุ์เดิมวงศ์	นักวิชาการศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา
2.	นางสาวอุษณีย์ เพียรภัทรพงศ์	ผู้ประสานงานศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา
3.	นายปราย วะสี	ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา

คณะทำงานวิชาการ

1. ดร. ศยามล เจริญรัตน์	นักวิจัยชำนาญการ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และประธานสมาคมสังคมวิทยาสาธารณะ (ประเทศไทย)
2. นางสาวชลนภา อนุกูล	นักวิจัยพันธมิตร สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เลขาธิการมูลนิธิเครือข่ายเพื่อสังคมเป็นธรรม และเลขานุการสมาคมสังคมวิทยาสาธารณะ (ประเทศไทย)
3. นางจารุปภา วะสี	ผู้อำนวยการศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา
4. ดร. ชนกาญจน์ พันธุ์เดิมวงศ์	นักวิชาการศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา
5. รศ.ดร.กิตติกร นิลมานัต	อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
6. ดร. นพ.สกล สิงหะ	อาจารย์ประจำคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และผู้ประสานงานหน่วยชีวันตาภิบาล โรงพยาบาลสงขลานครินทร์
7. ผศ. ดร.อรอร ภู่เจริญ	ผู้อำนวยการสถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. ผศ. ดร.อดิศร จันทรสุข	คณบดีคณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
9. ดร.ศศิธร ศิลป์วุฒิยา	อาจารย์ประจำคณะโบราณคดี มหาลัยวิทยาลัยศิลปากร
10. ดร.อริสา สุมามาลย์	อาจารย์ประจำศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
11. ดร.นพ.วิรุฬ ลิ้มสวาท	หัวหน้ากลุ่มวิจัยสังคมและสุขภาพ สำนักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
12. นางสาววรรณา จารุสมบูรณ์	ประธานมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาชุมชนกรุณา
13. นายนภนาท อนุพงศ์พัฒน์	ผู้อำนวยงานมูลนิธิเครือข่ายพุทธิกา
14. นายเอกวัฒน์ พิมพ์สวรรค์	ผู้ประสานงานนักกิจกรรมและองค์กรความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย
15. นางสาวสุมาลี โตกทอง	ผู้ประสานงานนักกิจกรรมและองค์กรความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย

Welcome Address

คำกล่าวต้อนรับ (1)

“สุขภาวะทางปัญญา” หรือที่มีอีกหลายชื่อเรียก เช่น จิตตปัญญา จิตวิญญาณ จิตวิวัฒน์ ฯลฯ เป็นหนึ่งในสี่มิติของ “สุขภาพ” ที่อาจมีความรู้ความเข้าใจชัดเจนน้อยที่สุด แม้แต่ในหมู่นักสร้างเสริมสุขภาพทั้งหลาย อันสะท้อนอยู่ในหลากหลายชื่อเรียกและคำนิยามที่ใช้กัน ไปจนถึงการเว้นข้ามที่จะควบรวมอยู่ในกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพต่างๆที่ดำเนินอยู่

ในหมู่นักวิชาการ หรือผู้ปฏิบัติการ และพื้นที่ปฏิบัติการด้านสุขภาวะทางปัญญาหรือทางจิตวิญญาณจำนวนไม่น้อย ยังขาดการเชื่อมโยงผู้คนและประสบการณ์ทางจิตวิญญาณ จากทั้งสองแวดวงของวิชาการและประสบการณ์เข้าด้วยกัน เพื่อร่วมกันเรียนรู้ สร้างความรู้จากปัญญาปฏิบัติ และร่วมเป็นเครือข่ายการสร้างและใช้ความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมสุขภาวะ จากการนำปัญญาปฏิบัติในมิติจิตวิญญาณมาเยียวยาความทุกข์ของผู้คนและสังคม

งานประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายความรู้สุขภาวะทางปัญญาที่จัดขึ้นนี้ เป็นการจัดงานวิชาการระดับชาติครั้งแรกในประเด็นสุขภาวะทางปัญญา โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการสร้างพื้นที่ปฏิบัติการ การใช้ความรู้ การสร้างความรู้ และการสร้างและสนับสนุนคนทำงานและคนที่สนใจทำงานความรู้ในมิติสุขภาวะทางปัญญา โดยเปิดพื้นที่แบ่งปันความรู้ความเข้าใจความสำคัญของมิติจิตวิญญาณที่เชื่อมโยงกับประเด็นทางสุขภาพและสังคม รวมทั้งการสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกันในการเข้าถึงสุขภาวะทางปัญญาด้วยตนเอง

จากเวทีวิชาการนี้ ขอให้เราได้ร่วมกันมุ่งหวังถึงการพัฒนาศักยภาพก้าวสำคัญของผู้ร่วมขับเคลื่อนงานสุขภาวะทางปัญญาของประเทศไทยที่เชื่อมโยงสู่ระดับนานาชาติ และขยายการผนึกพลังร่วมเป็นเครือข่ายทำงานเพื่อส่งเสริมสังคมสุขภาวะทางปัญญาในระยะยาวอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องไป อันจะเป็นคุณูปการของวงการสร้างเสริมสุขภาพโดยรวม

ดร. สุปรีดา อดุลยานนท์
ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
องค์กรสนับสนุนหลักในการจัดประชุมวิชาการ

คำกล่าวต้อนรับ (2)

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ ระบุว่าสุขภาพประกอบด้วย 4 มิติ ตั้งแต่สุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาวะทางสังคม และ สุขภาวะทางจิตปัญญา นับว่าก้าวหน้ากว่า ธรรมนูญ องค์การอนามัยโลก ที่ระบุเพียง 3 มิติ ไม่มีมิติด้านจิตปัญญา (spirituality) แต่หากมองความเชื่องโยงของทั้ง 4 มิติ อาจสรุปได้ว่า มิติทางจิตปัญญาอยู่ตรงกลางเชื่อมโยงและมีผลต่ออีก 3 มิติ อย่างใกล้ชิด แต่ความเข้าใจ หรือ การศึกษา โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ที่เชื่อเรื่อง replicability and objectivity (การทำซ้ำได้และวัตถุวิสัย) อาจยากที่จะพิสูจน์ หรือ ทำให้เกิดข้อสรุปเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปได้

การศึกษาเพื่อทำให้เห็นการมีอยู่จริงของมิติทางจิตปัญญา ความเชื่อมโยงของจิตปัญญา กับ การดำรงชีวิตและคุณภาพชีวิต ที่มากกว่าเพียงสุขภาพกาย หรือสุขภาพจิต การพัฒนาเครื่องมือ และเทคนิค ไปจนกระทั่งถึงการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ หรือ นโยบายสาธารณะ ที่จะทำให้ผู้คนในสังคม สามารถพัฒนามิติทางจิตปัญญาให้เข้มแข็งขึ้น จึงจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง กับการส่งเสริมการเรียนรู้ และการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคม รวมทั้งความสัมพันธ์ ระหว่างผู้คน และระหว่างผู้คนกับสิ่งแวดล้อม ทั้งทางกายภาพ และทางสังคม

โชคดีที่ประเทศไทย มีกลุ่มบุคคล และองค์กร รวมทั้งสถาบันต่าง ๆ (นอกเหนือจากสถาบันทางศาสนาต่าง ๆ) ที่ได้ริเริ่มจัดกิจกรรมและการเรียนรู้ รวมทั้งการทดลอง และการปฏิบัติ และปรากฏมีผู้ที่ให้ความสนใจเข้าร่วม โดยมีความเชื่อและความหวังว่า จะเป็นเครื่องทำให้การดำเนินชีวิตมีคุณภาพที่ดีขึ้น

การประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายความรู้สุขภาวะทางปัญญา ครั้งที่ 1 จึงมีเป้าหมายสำคัญ 3 ประการ เริ่มตั้งแต่การรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น ต่อมาคือการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างนักวิชาการกับฝ่ายที่มีฐานปฏิบัติการกับผู้คนในสังคมมานาน โดยหวังว่า จะเป็นการเสริมพลังของทั้งสองฝ่ายบนฐานความเชื่อที่ว่า การศึกษาด้านจิตปัญญาที่ดีที่สุด คือ การศึกษาและเรียนรู้จากการปฏิบัติ ส่วนในประการที่สามหวังจะให้เกิดการรวบรวมองค์ความรู้ จนเกิดการสังเคราะห์ เป็นข้อเสนอเชิงระบบ จนนำไปสู่การมีนโยบายที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้สังคมไทย เป็นสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาทางจิต

การพัฒนาทางจิตปัญญา น่าจะเป็นการพัฒนาที่ตรงเป้าหมายของการสร้างเสริมสุขภาวะของประชาชนไทยและประชากรโลกมากที่สุด การทำความรู้ความเข้าใจ สร้างเครื่องมือ เทคนิค ไปจนถึงข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ ข้อเสนอแนะทางนโยบาย และความต้องการในการทำงานร่วมกันของนักวิชาการและฝ่ายปฏิบัติ ซึ่งคณะผู้จัดการประชุมครั้งนี้หวังจะช่วยให้เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่สร้างเสริมสุขภาพ และคนไทยมีพัฒนาการได้ครบทั้ง 4 มิติของการมีสุขภาพที่ดี

นพ. สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์
ประธานการจัดงานประชุมวิชาการ

Related Events

กิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวเนื่องกับงานประชุมวิชาการ

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การวิจัยการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม: ร่วมสร้างระเบียบวิธีวิจัยแบบ Spirituality”

โดย ผศ.ดร. สมสิทธิ์ อัสดรนิธี Homemade 35

- ประชุมเชิงปฏิบัติการ “Co-creation” 16-17 มี.ค. 66 ที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- ประชุมเชิงปฏิบัติการ “Refinement and conclusion” 20-21 ก.ค. 66 ที่บ้านเซเวียร์ อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

การจัดประชุมวิชาการ “สุขภาวะทางจิตวิญญาณ: ประสบการณ์การแพทย์และสาธารณสุขท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้”

โดย ผศ.ดร.อลิสา หะสาเมาะ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

- 8 พ.ค. 66 ที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “อนาคตศาสตร์ (Futures Thinking) เพื่อการวางแผนการขับเคลื่อนเรื่อง Spirituality สุขภาวะทางปัญญา”

โดย ผศ.ดร.อรอร ภู่เจริญ สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- 8 มิ.ย. 66 ที่บ้านเซเวียร์ อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

การจัดประชุมวิชาการ “การประเมินผลกระทบทางด้านสุขภาวะทางจิตวิญญาณ”

โดย ผศ. ดร. ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ ผศ. ดร. วลัญช์ยา เขตบำรุง คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

- 10 ก.ค. 66 ที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การทำงานความหลากหลายทางเพศบนฐานจิตวิญญาณ”

โดย นายเอกวัฒน์ พิมพ์สวรรค์ และนางสาวสุมาลี โตกทอง ผู้ประสานงานนักกิจกรรมและองค์กรความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย

- 16 ก.ค. 66 ที่ The Fort สุขุมวิท 51

ข้อแนะนำในการเข้าร่วมงานประชุม

สถานที่จัดประชุม

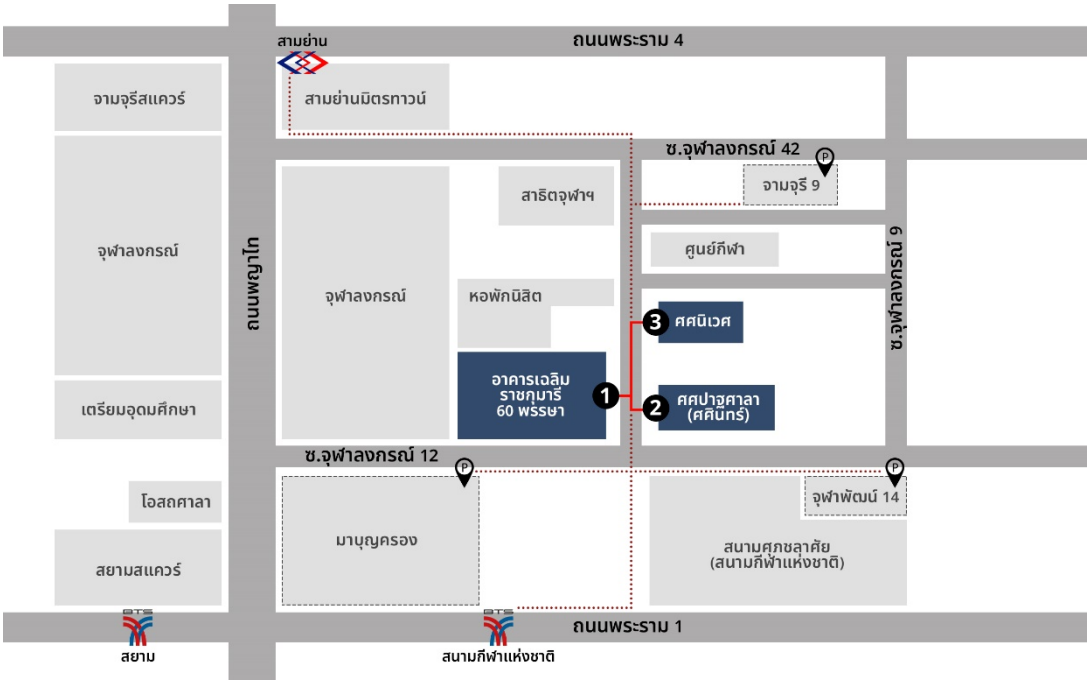

สถานที่จัดงานหลักคือ อาคารเฉลิมราชกุมารี 60 พรรษา (อาคารจามจุรี 10) ชั้น 7, 8 และ 20 (หมายเลข 1 ในแผนที่) และมีสถานที่เพิ่มเติมสำหรับจัดห้องประชุมวิชาการย่อยอีก 2 ห้อง คือ TK hall ชั้น 1 อาคารศศปาฐศาลา สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์ (หมายเลข 2 ในแผนที่) และ DJ hall ชั้น 1 อาคารศศนิเวศ (หมายเลข 3 ในแผนที่)

- ***บรรยากาศร่วมของผู้คนในงานประชุมนี้***

  เป็นพื้นที่เปิดกว้างให้กับความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสายวิชาการ ชุมชนปฏิบัติการ บุคคลทั่วไป หรือผู้แสวงหาความจริงของชีวิต มีเพียงสิ่งเดียวที่เชื่อมโยงพวกเราให้มารวมตัวกันในงานนี้คือ ความเป็นมนุษย์เฉกเช่นเดียวกัน ที่มีศักยภาพจะเรียนรู้ เพิ่มพูนมิตร ความรักความเมตตา และดูแลซึ่งกันและกัน บรรยากาศในงานนี้จึงหมายรวมถึงจิตวิญญาณของผู้คนที่เข้ามาร่วมและเกี่ยวเนื่องกัน เมื่อท่านได้ลองเปิดใจเชื่อมโยงตนเองเข้ากับผู้คน ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งที่รับรู้ได้ทางอายตนะ เมื่อนั้นบรรยากาศของงานจะปรากฏในใจของท่าน และรู้ว่าจะดูแลเพื่อนมนุษย์อย่างไร โดยไม่ถูกความคิดมาบอกว่าเราแตกต่างกัน

- ***สิ่งที่ขอให้ท่านช่วยในการดูแลและสร้างบรรยากาศร่วมกัน***

  - **การลงทะเบียน** ขอความร่วมมือให้ท่านที่ลงทะเบียนมาล่วงหน้า ลงชื่อเข้างาน ณ จุดลงทะเบียน เพื่อให้ทางผู้จัดงาน ได้จัดการดูแลตามความเหมาะสม ท่านจะได้รับเอกสารต่าง ๆ และป้ายชื่อ สำหรับท่านที่ไม่ได้ลงทะเบียนมาล่วงหน้า ขอให้ท่านลงชื่อเช่นกัน และเคารพสิทธิ์ของผู้ที่มาก่อน เนื่องจากผู้จัดงานไม่ได้เก็บค่าลงทะเบียน ดังนั้นทรัพยากรในงานจึงมีจำกัด
  - **อาหาร** ผู้จัดงานได้เตรียมอาหารไว้ให้ท่านที่ชั้น 20 โดยแบ่งประเภทอาหารเป็น อาหารธรรมดา อาหารมังสวิรัติ และอาหารมุสลิม ตามที่ท่านระบุไว้ในการลงทะเบียน ของว่างมีบริการให้ตามจุดต่าง ๆ ของงาน โปรดรับประทานอาหารและของว่างแค่พอดีอิ่ม เอื้อเฟื้อแบ่งปันอาหารให้กับผู้อื่นตามที่ท่านเห็นสมควร
  - **น้ำดื่ม** ผู้จัดเตรียมจุดบริการน้ำดื่ม หากท่านมีน้ำดื่มเตรียมมาเองด้วยภาชนะที่รักษ์โลก ก็สามารถนำมาได้
  - **การจัดการขยะ** ขอให้ท่านร่วมด้วยช่วยกัน สร้างขยะภายในงานให้น้อยที่สุด เพื่อโลกของเรา

- ***คู่มือการเข้าร่วมห้องย่อย***

  - ท่านสามารถดูตารางกิจกรรมในห้องประชุมย่อยได้ที่หน้างาน หรือศึกษากำหนดการได้ในเว็บไซต์ Jitwiwat.com/conference
  - ทางผู้จัดงานได้สรุปรายชื่อการเข้าร่วมห้องย่อยตามลำดับคิวที่ท่านลงทะเบียนแสดงความสนใจมาในระบบ ท่านสามารถตรวจสอบ ณ จุดลงทะเบียน และจุดอื่น ๆ ในงานตามที่ผู้จัดงานแจ้ง
  - ท่านสามารถเปลี่ยนแปลงการเข้าร่วมห้องย่อยได้ในวันงาน โดยสามารถลงชื่อไว้ต่อท้ายจากผู้ที่ลงทะเบียนมาก่อนหน้า (รายชื่อผู้เข้าร่วมจะวางไว้ที่แต่ละห้องย่อย) หากห้องย่อยใดสามารถรับผู้เข้าร่วมเพิ่มได้ ขอให้แบ่งปันพื้นที่การอยู่ร่วมกัน ส่วนห้องใดจำกัดจำนวนคน ขอให้การจัดสรรเป็นไปตามลำดับ และการจัดการของเจ้าภาพห้องย่อยนั้น ๆ

กำหนดการ

<u>วันที่ 17 ส.ค. 66</u>

08.30-09.00 น. ลงทะเบียน (โถงชั้น 1 อาคารจามจุรี 10 แล้วกดลิฟต์ขึ้นมาชั้น 7 เพื่อเข้างาน)

09.00-12.00 น. ช่วงเปิดงาน (เชิญแขกผู้มีเกียรติและสื่อมวลชนร่วมงานด้วย)
(801 ชั้น 8 จามจุรี 10 และ FB Live ที่เพจจิตวิวัฒน์-New Consciousness)

- **09.00-09.20 น. Welcome home** โดยพิธีกรตลอดงาน *อ.มัลลิกา ตั้งสงบ* โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ **การแสดงดนตรีจาก "วงสลึง"** วงดนตรีเพื่อชีวิตแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล นำโดย ผู้ก่อตั้งวงสลึง *ดร.นพ.วิรุฬ ลิ้มสวาท* กลุ่มวิจัยสังคมและสุขภาพ สำนักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และ*บุหงา ลิ้มสวาท* พยาบาลผู้ก่อตั้งเครือข่ายอาสาไทยแคร์ และสมาชิกวง *อ.ปฏิพัทธ์ อนุรักษ์ธรรม* ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

- **09.20-09.45 น. พิธีเปิด**
  กล่าวรายงาน โดย *จารุปภา วะสี* ผู้อำนวยการศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา
  กล่าวต้อนรับ โดย *ศ.สุริชัย หวันแก้ว* ตัวแทนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  กล่าวเปิดงาน โดย *ดร. สุปรีดา อดุลยานนท์* ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
  นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์ ประธานมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และประธานการจัดงานประชุมวิชาการฯ และ *ดร.จิรพร วิทยศักดิ์พันธุ์* ประธานคณะกรรมการบริหารแผนคณะที่ 8 สสส.
- **09.45-10.45 น. ปาฐกถา "สุขภาวะทางปัญญา: 15 เส้นทางสู่สุขภาวะที่สมบูรณ์ของมนุษยชาติ"**
  โดย Keynote speaker *ศ.เกียรติคุณ นพ.ประเวศ วะสี* ประธานที่ปรึกษาการจัดงานประชุมวิชาการฯ
- **10.45-10.55 น. ขอบคุณผู้ร่วมจัดงานและถ่ายภาพร่วมกัน**

10.55-11.10 น. พัก

11.10-11.55 น. การแสดง "ผีเสื้อแห่งชีวิต" Inner Talk Performance วิถีภายในกับการทำงานสังคม

โดย *วรรณวิภา มาลัยนวล* บริการช่วยเหลือผู้ดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุ

ชัยพร นำประทีป นักดนตรีผู้ใช้ใจมองกายยามป่วยไข้

ฟารีดา จิราพันธุ์ นักแสดงหญิงมุสลิม

และ *เอกวัฒน์ พิมพ์สวรรค์* LGBTQ+ ด้วยหัวใจและอำนาจภายใน

กำกับการแสดงโดย *ฟารีดา จิราพันธุ์*

11.55-12.00 น. Self Reflection

12.00-13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ชั้น 20 จามจุรี 10 และ TK hall ชั้น 1 ศศปาฐศาลา)

13.00-14.50 น. ห้องประชุมวิชาการย่อยช่วงที่ 1

- **T1-1 สุขภาวะทางปัญญาวัดได้: องค์ประกอบและตัวชี้วัดสุขภาวะทางปัญญาในคนทำงานและนิสิตนักศึกษา** (801 ชั้น 8 จามจุรี 10 และ FB Live ที่เพจจิตวิวัฒน์-New Consciousness)
  เจ้าภาพ: *ดร.สรยุทธ รัตนพจนารถ* ธนาคารจิตอาสา

- **T2-1 ความเจ็บป่วยในยุคสมัยใหม่ และญาณวิทยาว่าด้วยการเยียวยา** (TK hall ชั้น 1 ศศปาฐศาลา)
  เจ้าภาพ: *อ.ศศิธร ศิลป์วุฒยา* ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

- **T3-1 การรู้–รับ–ปรับ-ฟื้น จากภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ**
  (803 ชั้น 8 จามจุรี 10 และ Zoom Meeting[1])
  เจ้าภาพ: *ดร.ปัณฑิตา ตันวัฒนะ* สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- **T3-2 วงเสวนาเป็นกันเอง: จิตวิญญาณเพศหลากหลาย** (702 ชั้น 7 จามจุรี 10)
  เจ้าภาพ: *เอกวัฒน์ พิมพ์สวรรค์* กลุ่ม Queer Riot และ*สุมาลี โตกทอง* ผู้ประสานงานนักกิจกรรมและองค์กรความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย

- **T4-1 การรับมือความทุกข์ส่วนตัวและทุกข์ทางสังคมของนักศึกษาร่วมสมัย** (802 ชั้น 8 จามจุรี 10)
  เจ้าภาพ: *ดร.ศยามล เจริญรัตน์* และ*ชลนภา อนุกูล* สมาคมสังคมวิทยาสาธารณะ (ประเทศไทย)

[1] ที่ https://us02web.zoom.us/j/8900685787 Meeting ID: 890 068 5787

- **T5-1 เครื่องมือ Peaceful death กับการส่งเสริมสุขภาวะทางปัญญา** (701 ชั้น 7 จามจุรี 10)

  เจ้าภาพ: กลุ่ม Peaceful death และกลุ่มขะไจ๋

14.50-15.10 น. พัก

15.10-17.00 น. ห้องประชุมวิชาการย่อยช่วงที่ 2

- **T1-2 ชุมชนกรุณาเพื่อการอยู่และตายดี: ทางเลือกในการพัฒนาสุขภาวะของสังคม** (803 ชั้น 8 จามจุรี 10)

  เจ้าภาพ: *วรรณา จารุสมบูรณ์* มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาชุมชนกรุณา

- **T2-2 HA - Spiritual in Healthcare: บูรณาการมิติจิตวิญญาณในระบบสุขภาพ** (801 ชั้น 8 จามจุรี 10 และ FB Live ที่เพจจิตวิวัฒน์-New Consciousness)

  เจ้าภาพ: *ดร.บรรจง จำปา* สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.)

- **T3-3 Foresight Workshop: The Future of Public Policy for Spirituality อนาคตของนโยบายสาธารณะต่อจิตวิญญาณ** (802 ชั้น 8 จามจุรี 10)

  เจ้าภาพ: *ผศ.ดร.อรอร ภู่เจริญ* สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- **T4-2 เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม: ร่วมสร้างระเบียบวิธีวิจัยแบบ Spirituality** (701 ชั้น 7 จามจุรี 10)

  จ้าภาพ: *ผศ.ดร.สมสิทธิ์ อัสดรนิธี* Homemade 35

- **T5-2 Nature Connection ภาคปฏิบัติ: ถอดรหัสกระบวนการสร้างสุขภาวะทางปัญญาด้วยธรรมชาติ** (DJ hall ชั้น 1 ศศนิเวศน์)

  เจ้าภาพ: *ดร.สรยุทธ รัตนพจนารถ* ธนาคารจิตอาสา

- **T5-3 จิตวิทยาสติ: ตะวันออกพบตะวันตก** (702 ชั้น 7 จามจุรี 10)[2]

  เจ้าภาพ: *นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์* กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

- **T5-4 ศิลปะกับการก้าวข้ามตัวตน** (TK hall ชั้น 1 ศศปาฐศาลา)

  เจ้าภาพ: *ผศ.ดร.ทรงสิริ พุทธงชัย* คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

17.00-17.30 น. พัก

[2] ที่ https://us02web.zoom.us/j/9276701795?pwd=am1mVlZyYk1sOTNKOEpod0ltamowUT09

ID : 927 670 1795 Password : mio2

17.30-20.30 น. Sunset Party พื้นที่แห่งมิตรภาพ (ชั้น 20 จามจุรี 10)

รับประทานอาหารเบาๆ ทำความรู้จักเพื่อนมิตร นั่งคุยกันสบายๆ หรือเข้าร่วมกิจกรรมหลากหลาย อาทิ

- **สุนทรียสนทนา "หลากความหมายของจิตวิญญาณ – สุขภาวะทางปัญญา"**
  ชวนสนทนาโดย *ดร.นพ.สกล สิงหะ* หน่วยชีวันตาภิบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- **ล้อมวงคุย-เล่นดนตรี "ดนตรีและบทกวีกับมิติภายในของคนทำงานเพื่อสังคม"**
  ชวนคุยโดย *วงสลึง*
- **พิธีกรรมและการเยียวยาจิตวิญญาณ**
  นำกระบวนการโดย *ดร.อันธิฌา แสงชัย* คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

<u>วันที่ 18 ส.ค. 66</u>

09.00-10.50 น. ห้องประชุมวิชาการย่อยช่วงที่ 3

- **T1-3 บนเส้นทางของผู้ดูแล (The Caregivers' Path)** (801 ชั้น 8 จามจุรี 10 และ FB Live ที่เพจจิตวิวัฒน์-New Consciousness)
  เจ้าภาพ: *ดร.นพ.วิรุฬ ลิ้มสวาท* กลุ่มวิจัยสังคมและสุขภาพ สำนักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- **T1-4 แม่มด: ผู้หญิงกับความศักดิ์สิทธิ์ ชีวิตและจิตวิญญาณ** (TK hall ชั้น 1 ศศปาฐศาลา)
  เจ้าภาพ: *ดร.อันธิฌา แสงชัย* และศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา
- **T2-3 สุขภาวะทางปัญญา: การรับรู้และการเรียนรู้ในโรงเรียนแพทย์ไทย**
  (802 ชั้น 8 จามจุรี 10 และ Zoom Meeting[3])
  เจ้าภาพ: *ผศ.นพ.เทิดศักดิ์ ผลจันทร์* คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และ*กลุ่ม Thai Transformative Learning for Medicine (TTMD)*
- **T3-4 การตายของคนเมือง: ระบบชุมชน ระบบสุขภาพ และระบบนโยบายที่จำเป็น** (803 ชั้น 8 จามจุรี 10)เจ้าภาพ: *รศ.ดร.ภาวิกา ศรีรัตนบัลล์* สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[3] ที่ https://us02web.zoom.us/j/8900685787 Meeting ID: 890 068 5787

- **T4-3 เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม: ร่วมสร้างระเบียบวิธีวิจัยแบบ Spirituality (ต่อ)** (DJ hall ชั้น 1 ศศินิเวศน์)
  เจ้าภาพ: *ผศ.ดร.สมสิทธิ์ อัสดรนิธี* Homemade 35

- **T4-4 หยั่งรากจิตตปัญญาศึกษา สู่สังคมแห่งความสุข: การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์** (701 ชั้น 7 จามจุรี 10)
  เจ้าภาพ: *ดร.จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร* ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

- **T5-5 รุ้งงามในหัวใจฉัน** (702 ชั้น 7 จามจุรี 10)
  เจ้าภาพ: *วิชญา โมฬีชาติ* สมาคมนักจิตวิทยาคลินิก และกลุ่มขะไจ่

10.50-11.10 น. พัก

11.10-13.00 น. ห้องประชุมวิชาการย่อยช่วงที่ 4

- **T1-5 สุขภาวะทางปัญญาเพื่อสันติภาพ: วงจรชีวิตในการเรียนรู้เพื่อสันติ** (801 ชั้น 8 จามจุรี 10 และ FB Live ที่เพจจิตวิวัฒน์-New Consciousness)
  เจ้าภาพ: *ดร.เอกพันธุ์ ปิณฑวณิช* สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- **T2-4 การพัฒนางานอาสาสมัครในระบบโรงพยาบาล** (802 ชั้น 8 จามจุรี 10)
  เจ้าภาพ: *นภนาท อนุพงศ์พัฒน์* มูลนิธิเครือข่ายพุทธิกา

- **T2-5 การขับเคลื่อนสุขภาพทางปัญญาผ่านธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2565** (TK hall ชั้น 1 ศศปาฐศาลา)
  เจ้าภาพ: *ดร.ทิพิชา โปษยานนท์* และ*ศิริธร อรไชย* สำนักวิชาการและนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

- **T3-5 สุขภาวะทางจิตวิญญาณของชุมชนชายขอบ** (803 ชั้น 8 จามจุรี 10 และทาง Zoom Meeting[4])
  เจ้าภาพ: *ผศ.ดร.อลิสา หะสาเมาะ* คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, *ผศ.ดร.ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ* คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ *ผศ.ดร.วลัญช์ชยา เขตบำรุง* คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

- **T4-5 เมื่อนักศึกษาจิตตปัญญาทำวิจัย: เรื่องราว เรียนรู้ เติบโต เปลี่ยนแปลง** (701 ชั้น 7 จามจุรี 10)
  เจ้าภาพ: *ดร.อริสา สุมามาลย์* ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

[4] ที่ https://us06web.zoom.us/j/82644906780 Meeting ID: 826 4490 6780

T5-6 กลิ่นและการเยียวยา (702 ชั้น 7 จามจุรี 10)

เจ้าภาพ: *ดร.วรชาติ เฉิดชมจันทร์* คณะกายภาพบำบัดและเวชศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยรังสิต

และ *ผศ.วรวุฒิ อ่อนน่วม* วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

13.00-14.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ชั้น 20 จามจุรี 10 และ TK hall ชั้น 1 ศศปาฐศาลา)

14.00-17.00 น. ช่วงปิดงาน

(ห้อง 801 ชั้น 8 จามจุรี 10 ถ่ายทอดสดไปที่ห้อง 701 และ FB Live ที่เพจจิตวิวัฒน์-New Consciousness)

14.00-14.10 น. Self Reflection

14.10-14.30 น. "Dialogue to explore what's next"

โดยแขกรับเชิญพิเศษ *Professor Dr.Naresh Singh*, Professor and Executive Dean, JSGP and Director, Centre for Complexity Economics, Applied Spirituality and Public Policy, O.P. Jindal Global University, India และ *ผศ.ดร.อรอร ภู่เจริญ* ผู้อำนวยการสถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

14.30-16.00 น. เสวนา "การเดินทัพทางไกลของขบวนคนทำงานสุขภาวะทางปัญญา"

โดย *นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมี* ประธานมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และประธานการจัดประชุมวิชาการฯ และผู้แทนจาก 5 ประเด็นหลักในการประชุมวิชาการฯ

ชวนสนทนาโดย *ประสาน อิงคนันท์* บริษัท บุญมีฤทธิ์ มีเดีย จำกัด และรับฟังความเห็นจากผู้ร่วมประชุม

16.00-16.40 น. Group Reflection "ภาพอนาคตที่อยากไปถึงร่วมกัน"

การประกาศเจตนารมณ์จากงานประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายความรู้สุขภาวะทางปัญญา ครั้งที่ 1 "สุขภาวะทางปัญญา: สุขภาพ จิตวิญญาณ และสังคม" และ **Celebration** โดย *วงสลึง*

16.40-17.00 น. กล่าวปิดงาน

โดย *ญาณี รัชต์บริรักษ์* ผู้อำนวยการสำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา สสส.

และ *นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมี* ประธานมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และประธานการจัดประชุมวิชาการ

การเสวนาวิชาการในห้องย่อยคู่ขนานมีทั้งหมด 26 ห้องย่อย
นำเสนอใน 5 ประเด็น (Theme) หลักดังนี้

T1 การมาถึงของจิตวิญญาณแห่งยุคสมัย

T1-1 สุขภาวะทางปัญญาวัดได้: องค์ประกอบและตัวชี้วัดสุขภาวะทางปัญญาในคนทำงานและนิสิตนักศึกษา
T1-2 ชุมชนกรุณาเพื่อการอยู่และตายดี: ทางเลือกในการพัฒนาสุขภาวะของสังคม
T1-3 บนเส้นทางของผู้ดูแล (The Caregivers' Path)
T1-4 แม่มด: ผู้หญิงกับความศักดิ์สิทธิ์ ชีวิตและจิตวิญญาณ
T1-5 สุขภาวะทางปัญญาเพื่อสันติภาพ: วงจรชีวิตในการเรียนรู้เพื่อสันติ

T2 ระบบสุขภาพที่เยียวยาทั้งกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ

T2-1 ความเจ็บป่วยในยุคสมัยใหม่ และญาณวิทยาว่าด้วยการเยียวยา
T2-2 HA_Spiritual in Healthcare: บูรณาการมิติจิตวิญญาณในระบบสุขภาพ
T2-3 สุขภาวะทางปัญญา: การรับรู้และการเรียนรู้ในโรงเรียนแพทย์ไทย
T2-4 การพัฒนางานอาสาสมัครในระบบโรงพยาบาล
T2-5 การขับเคลื่อนสุขภาพทางปัญญาผ่านธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2565

T3 ระบบสังคมที่เป็นธรรม เท่าเทียม และคำนึงถึงความสุขของคนทุกคน

T3-1 การรู้–รับ–ปรับ-ฟื้น จากภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
T3-2 วงเสวนาเป็นกันเอง: จิตวิญญาณเพศหลากหลาย
T3-3 Foresight Workshop: The Future of Public Policy for Spirituality อนาคตของนโยบายสาธารณะ ต่อจิตวิญญาณ
T3-4 การตายของคนเมือง: ระบบชุมชน ระบบสุขภาพ และระบบนโยบายที่จำเป็น
T3-5 สุขภาวะทางจิตวิญญาณของชุมชนชายขอบ

T4 ระบบการศึกษาที่เกื้อหนุนให้คนเต็มคน

T4-1 การรับมือความทุกข์ส่วนตัวและทุกข์ทางสังคมของนักศึกษาร่วมสมัย
T4-2 เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม: ร่วมสร้างระเบียบวิธีวิจัยแบบ Spirituality
T4-3 เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม: ร่วมสร้างระเบียบวิธีวิจัยแบบ Spirituality (ต่อ)
T4-4 หยั่งรากจิตตปัญญาศึกษา สู่สังคมแห่งความสุข: การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
T4-5 เมื่อนักศึกษาจิตตปัญญาทำวิจัย: เรื่องราว เรียนรู้ เติบโต เปลี่ยนแปลง

T5 หลากหนทางเชื่อมโลกภายในตนกับโลกกว้าง

T5-1 เครื่องมือ Peaceful death กับการส่งเสริมสุขภาวะทางปัญญา
T5-2 Nature Connection ภาคปฏิบัติ: ถอดรหัสกระบวนการสร้างสุขภาวะทางปัญญาด้วยธรรมชาติ
T5-3 จิตวิทยาสติ: ตะวันออกพบตะวันตก
T5-4 ศิลปะกับการก้าวข้ามตัวตน
T5-5 รุ้งงามในหัวใจฉัน
T5-6 กลิ่นและการเยียวยา

ตารางกิจกรรม : เวลาและสถานที่

เวลา	จามจุรี 10						ศศปาฐศาลา	ศศนิเวศน์
	801 ชั้น 8 *+FB Live*	802 ชั้น 8	803 ชั้น 8	701 ชั้น 7	702 ชั้น 7	ชั้น 20	TK Hall ชั้น 1	DJ Hall ชั้น 1
17 ส.ค. 66								
09.00-12.00	กิจกรรมพิธีเปิด	-	-	-	-	-	-	-
12.00-13.00	-	-	-	-	-	อาหารกลางวัน	-	-
13.00-14.50	T1-1 สุขภาวะทางปัญญาวัดได้	T4-1 ความทุกข์ของนักศึกษาร่วมสมัย	T3-1 ภัยพิบัติ - climate change *+Zoom*	T5-1 เครื่องมือ Peaceful Death	T3-2 จิตวิญญาณเพศหลากหลาย	-	T2-1 ญาณวิทยาและการเยียวยา	-
15.10-17.00	T2-2 HA Spiritual in healthcare	T3-3 อนาคตนโยบายสาธารณะ	T1-2 ชุมชนกรุณา	T4-2 ระเบียบวิธีวิจัยแบบ Spirituality	T5-3 จิตวิทยาสติ *+Zoom*	-	T5-4 ศิลปะกับการข้ามตัวตน	T5-2 Nature Connection
17.30-20.30	-	-	-	-	-	Sunset Party	-	-
18 ส.ค. 66								
09.00-10.50	T1-3 บนเส้นทางผู้ดูแล	T2-3 สุขภาวะทางปัญญาในโรงเรียนแพทย์ไทย *+Zoom*	T3-4 การตายของคนเมือง	T4-4 หยั่งรากจิตตปัญญาศึกษา	T5-5 รุ้งงามในหัวใจฉัน	-	T1-4 แม่มด ผู้หญิง ความศักดิ์สิทธิ์	T4-3 ระเบียบวิธีวิจัยแบบ Spirituality
11.10-13.00	T1-5 สุขภาวะทางปัญญาเพื่อสันติภาพ	T2-4 อาสาสมัครในระบบโรงพยาบาล	T3-5 สุขภาวะจิตวิญญาณของชุมชนชายขอบ *+Zoom*	T4-5 นักศึกษาจิตตปัญญาทำวิจัย	T5-6 กลิ่นและการเยียวยา	-	T2-5 ขับเคลื่อนสุขภาวะทางปัญญา-สช.	-
13.00-14.00	-	-	-	-	-	อาหารกลางวัน	-	-
14.00-17.00	กิจกรรมพิธีปิด	-	-	-	-	-	-	-

Academic Platform ~

- **การนำเสนอผลงานวิชาการ/การส่งบทความ**

  เนื่องจากงานประชุมนี้ไม่ได้จำกัดรูปแบบการถ่ายทอดองค์ความรู้ในเชิงจิตวิญญาณ (Spirituality) เฉพาะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง สามารถเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง หรือการลงมือปฏิบัติได้ ผ่านการรับฟังในวงเสวนา หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ในส่วนของการนำเสนอผลงานวิชาการจึงเป็นลักษณะของการเชื้อเชิญนักวิชาการในแวดวงต่าง ๆ หรือชุมชนปฏิบัติ ให้สามารถนำเสนอผลงานวิชาการในห้องประชุมย่อย รวมถึงส่งบทความฉบับเต็ม (Full paper) เพื่อลงตีพิมพ์ในหนังสือรวมบทความงานประชุมวิชาการ (Proceedings) ซึ่งจะมีกำหนดออกเผยแพร่ในวันที่ 16 ธันวาคม 2566 ในรูปแบบเอกสารออนไลน์ *ท่านที่สนใจส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ กรุณาติดต่อ :* jitwiwat2023@gmail.com

โครงสร้างบทความวิจัย

- ชื่อเรื่อง ให้ใช้ชื่องานวิจัย
- ชื่อผู้วิจัย
  - ให้ระบุชื่อผู้วิจัยทุกรูป/คน (กรณีมีนักวิจัยหลายรูป/คน ให้ระบุไม่เกิน 5 รูป/คน ๆ ที่ 6 ขึ้นไป ให้ใช้คำว่า และคนอื่น) ไม่ใส่คำนำหน้าชื่อ ยกเว้นคำนำหน้าพระราชทาน
  - ระบุหน่วยงานต้นสังกัด
- บทคัดย่อ
  - ระบุเหตุผลในการวิจัย วัตถุประสงค์ วิธีการ ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ
  - ความยาว ไม่เกิน 300 คำ (ของทั้งภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ)
  - คำสำคัญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษอังกฤษ ไม่เกิน 5 คำ
- บทนำ (Introduction) – บอกความเป็นมา วัตถุประสงค์ ขอบเขตและสมมุติฐาน
- วิธีการวิจัย ระบุระเบียบวิธีวิจัย รูปแบบการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ผู้มีส่วนร่วม เครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูลและการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง
- ผลการวิจัย
  - ข้อมูลการวิจัย และสรุปข้อค้นพบจากการวิจัย
  - กรณีที่ต้องการเสนอตารางหรือรูปภาพประกอบ ให้เสนอไม่เกิน 5 ตาราง/ภาพ
- อภิปรายผล วิเคราะห์ผล ยืนยันผลและประเมินคุณค่าการวิจัยที่จะนำไปใช้ได้ ซึ่งนำไปสู่การเขียนข้อเสนอแนะ
- ข้อเสนอแนะ เสนอแก้ไขปัญหาบนพื้นฐานของข้อค้นพบในการวิจัย
- กิตติกรรมประกาศ/คำขอบคุณ ขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องในการวิจัย (ถ้ามี)
- เอกสารอ้างอิง
  - ใช้การอ้างอิงตามแบบ APA
  - ระบุเฉพาะเอกสารหลักฐานที่มีการอ้างอิงในบทความวิจัยนี้

โครงสร้างบทความวิชาการ

- ชื่อเรื่อง
- ชื่อผู้วิจัย
  - ให้ระบุชื่อผู้วิจัยทุกรูป/คน (กรณีมีนักวิจัยหลายรูป/คน ให้ระบุไม่เกิน 5 รูป/คน ๆ ที่ 6 ขึ้นไป ให้ใช้คำว่า และคนอื่น) ไม่ใส่คำนำหน้าชื่อ ยกเว้นคำนำหน้าพระราชทาน
  - ระบุหน่วยงานต้นสังกัด
- บทคัดย่อ
  - ระบุเหตุผลในการวิจัย วัตถุประสงค์ ผลการวิจัย สรุปผลและข้อเสนอแนะ
  - ความยาว ไม่เกิน 300 คำ (ของทั้งภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ)
  - คำสำคัญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษอังกฤษ ไม่เกิน 5 คำ
- บทนำ (Introduction)
  - บอกความเป็นมา วัตถุประสงค์ ขอบเขตและสมมติฐาน
- เนื้อความ (body)
  - ประเด็นหรือเนื้อเรื่องที่ต้องการนำเสนอ
  - กรณีที่ต้องการเสนอตารางหรือรูปภาพประกอบ ให้เสนอไม่เกิน 5 ตาราง/ภาพ
- สรุปผล (conclusion)
  - สรุปข้อค้นพบที่ได้และข้อเสนอแนะ
- กิตติกรรมประกาศ/คำขอบคุณ
  ขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)
- เอกสารอ้างอิง
  - ใช้การอ้างอิงตามแบบ APA
  - ระบุเฉพาะเอกสารหลักฐานที่มีการอ้างอิงในบทความวิชาการนี้

โครงสร้างของบทความทั้งสองประเภทข้างต้น ผู้แต่งสามารถออกแบบและกำหนดเองได้ตามที่เห็นเหมาะสม ไม่จำเป็นต้องยึดตามรูปแบบที่กำหนด

โครงสร้างบทความพิเศษ: ประเภทบทความทั่วไป

- ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือผู้เข้าร่วมท่านอื่นจากการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้แนวสุขภาวะทางปัญญา / จิตวิญญาณ หรือการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเติบโตจากภายในสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
- ความยาวและหัวข้อต่าง ๆ ของบทความ ขอให้ผู้แต่งพิจารณาเองตามความเหมาะสม

ความยาวของบทความ การจัดหน้ากระดาษ ขนาดตัวอักษร และข้อกำหนดอื่น ๆ

- – บทความมีความยาวไม่ต่ำกว่า 10 หน้ากระดาษ A4 แต่ไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4
- – การตั้งค่าหน้ากระดาษ (Page Margins) ให้เลือกใช้แบบ normal หรือระยะทุกขอบหน้ากระดาษให้ตั้งค่าที่ 1 นิ้ว (2.54 ซม.)
- – หัวข้อ ให้ใช้อักษรตัวหนาฟอนต์ TH SarabunPSK ขนาด 18 พ้อยท์
- – เนื้อความ ให้ใช้อักษรปกติฟอนต์ TH SarabunPSK ขนาด 16 พ้อยท์
- – ใช้ระยะห่างระหว่างบรรทัดปกติ (single space)
- – ผู้แต่งบทความเป็นผู้รับผิดชอบต่อการนำเสนอเนื้อหา ประเด็น และหัวข้อต่าง ๆ ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษาและการสะกดคำ และความถูกต้องของการใช้รูปแบบการอ้างอิงตามระบบ APA
- – ผู้แต่ง กรรมการผู้ประเมินบทความ และบรรณาธิการร่วมกันปฏิบัติตามขั้นตอนและกรอบเวลาของกระบวนการพิจารณาเพื่อการตีพิมพ์บทความอย่างเคร่งครัด

Keynote Speaker
And Opening Session

องค์ปาฐกหลัก

และพิธีเปิด

สุขภาวะทางปัญญา: 15 เส้นทางสู่สุขภาวะที่สมบูรณ์ของมนุษยชาติ

โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ. ประเวศ วะสี

Welcome home **การแสดงดนตรีจาก “วงสลึง”** วงดนตรีเพื่อชีวิต แห่งมหาวิทยาลัยมหิดล

นำโดย ผู้ก่อตั้งวงสลึง ดร.นพ.วิรุฬ ลิ้มสวาท กลุ่มวิจัยสังคมและสุขภาพ สำนักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และบุหงา ลิ้มสวาท พยาบาลผู้ก่อตั้งเครือข่ายอาสาไทยแคร์ และสมาชิกวง อ.ปฏิพัทธ์ อนุรักษ์ธรรม ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล นพ.อัครพล ภูมิสถิตย์พงษ์ แพทย์ รพ.กรุงเทพสมุย และภูริส แซ่หลี เกษตรกรและทำงานอิสระ

บทเพลงเพื่อชีวิตสร้างสรรค์... การเติบโตภายในผ่านบทเพลงและการงานเพื่อสังคม

กลุ่มสลึง เติบโตมาจากกลุ่มนักศึกษา ที่ใช้บทเพลงในการชวนคิด ชวนมอง เข้ามาในตัวเองและมองออกไปยังสังคม บ่มเพาะแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อผู้คนและสังคม ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

- บทเพลงต้อนรับสู่บ้านภายใน ตั้งหลักใจมองหาความหวัง ท่ามกลางกระแสสังคมที่ผกผันต่างขั้วความคิด (พิธีเปิด)
- ล้อมวงร้องเพลง เปิดพื้นที่ให้การทบทวน แบ่งปันความหวังและกำลังใจ ให้คำตอบหรือพลังใจปรากฏขึ้นผ่านบทกวีและดนตรี (Sunset Party)
- บทเพลงส่งท้าย เพื่อส่งต่อความหวังและกำลังใจที่จะร่วมสร้างสรรค์สังคมไปด้วยกัน (พิธีปิด)

“ผีเสื้อแห่งชีวิต” Inner Talk Performance วิถีภายในกับการทำงานสังคม

กำกับการแสดงโดย ฟารีดา จิราพันธุ์

เล่าโดย เอกวัฒน์ พิมพ์สวรรค์ ฟารีดา จิราพันธุ์ ชัยพร นำประทีป และ วรรณวิภา มาลัยนวล

บนเส้นทางการทำงานและกิจกรรมทางสังคม คนทำงานเพื่อสิทธิความหลากหลายทางเพศ ผู้ให้บริการช่วยเหลือผู้สูงอายุและผู้ป่วย นักแสดงละครเวที นักดนตรีนักแต่งเพลง ทั้งสี่คนแม้แตกต่างกันคนละเส้นทางอาชีพแต่ต่างก็มุ่งหวังถึงสังคมที่งดงาม ทั้งสี่เป็นนักกิจกรรมทางสังคม ที่ทำงานกับโลกภายนอกแต่ก็ทำงานกับโลกภายในของตนเองไปด้วยในเวลาเดียวกัน พวกเขาจะมาบอกเล่าถึงวิถีภายในอันหลายหลาก ที่ได้สร้างคุณค่าความหมายต่อชีวิตและการทำงานสังคมด้วยวิถีทางจิตวิญญาณ บนหนทางของสุขภาวะทางปัญญา

ฟารีดา ผู้ที่มีศรัทธาเต็มเปี่ยมต่อพระเจ้า กำกับการแสดงและเรียบเรียงบท ร้อยเรียงเรื่องราวของนักกิจกรรมสี่คน อย่างประสานสอดคล้องมุมมองทางศาสนาของทุกคนเข้าด้วยกัน Inner Talk Performance สะท้อนถึงความเปิดกว้างและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นสากลของวิถีทางจิตวิญญาณ หรือเพราะสรรพสิ่งในโลกล้วนเชื่อมโยงกันดังคำกล่าวที่ว่า “เด็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาว” หรือที่รู้จักกันในนามทฤษฎี Butterfly Effect

เอกวัฒน์ พิมพ์สวรรค์ LGBTQ+ด้วยหัวใจและอำนาจภายใน

คนทำงานสิทธิความหลากหลายทางเพศ นิยามตัวเองเป็น เพศที่ข้ามไปจากสำนึกชายหญิง เควียร์ หรือ นอนไบรี่ ทำงานเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เป็นธรรมของสังคม อย่างเคารพในความหลากหลายของชีวิตและคุณค่าภายใน (Queer Intersectionality Spiritual Feminist) "ไพร" เรียนรู้ประสบการณ์จากปัญญาและทางเลือกของชีวิต และทำงานด้วยความรัก ความศรัทธา จากหัวใจและอำนาจภายใน

ฟารีดา จิราพันธุ์ นักแสดงหญิงมุสลิม

ฟารีดาอยู่ในแวดวงละครโรงเล็กมายาวนาน 25 ปี บนเส้นทางสายนี้เธอผ่านงานแสดงมาแล้วแทบจะทุกรูปแบบ กระทั่งถึงวันที่เธอตัดสินใจคลุม ‘ฮิญาบ’ ตามความศรัทธาทางศาสนา ซึ่งสำหรับ ‘นักแสดง’ แล้ว นี่ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิต แต่ถึงอย่างนั้น ฟารีดาก็ยังคงเชื่อมั่นในการแสดงที่เธอรัก และตัดสินใจคลุมฮิญาบขึ้นแสดงต่อหน้าผู้ชมทุกคน เพื่อบอกว่าคุณสามารถทำสิ่งที่คุณรักได้ บนหนทางที่คุณศรัทธา หากพระองค์ทรงพระประสงค์

ชัยพร นำประทีป นักดนตรีผู้ใช้ใจมองกายยามป่วยไข้

นักดนตรีเปิดหมวกคนแรกๆ ของประเทศไทย ในชื่อ เอี้ยว ณ ปานนั้น มีผลงานเพลงส่วนตัวต่อเนื่องถึงปัจจุบัน หลายปีก่อนเขาเกิดอุบัติเหตุจากการตกบันได กระดูกเชิงกรานขวาหัก ข้อศอกขวาหลุด (ข้างที่ถนัด) ได้รับบาดเจ็บหนักที่สุดในชีวิต กลายเป็นผู้ป่วยติดเตียงอยู่ราว 2 เดือน และกายภาพบำบัดอีกเกือบปี ต้องเผชิญการเคี่ยวกรำทางกายและใจ แต่เพราะมีความสนใจการฝึกสติ จึงก้าวผ่านเหตุการณ์ดังกล่าวพร้อมกับได้เรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติของกายใจตนเองดียิ่งขึ้น จนนำมาสู่การใช้ชีวิตอย่างมีความหมายในปัจจุบัน

วรรณวิภา มาลัยนวล บริการช่วยเหลือผู้ดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุ

วรรณวิภาเคยทำงานฝ่าย IT ในบริษัทประกันภัยแห่งหนึ่ง เลือกที่จะเกษียณอายุตัวเอง (Early retire) แล้วหันมาเป็นผู้แนะนำโยคะเพื่อการพัฒนาจิต ทั้งเป็นกระบวนกรอิสระ ร่วมกับกลุ่ม Peaceful death: ในโครงการชุมชนกรุณาเพื่อการอยู่และตายดี และยังเป็นผู้ให้บริการพาผู้สูงอายุไปโรงพยาบาล

Session I
Thursday 13:00 – 14:50

ห้องประชุมวิชาการย่อย ช่วงที่ 1

วันพฤหัสบดี 13:00 – 14:50 น.

T1-1 **สุขภาวะทางปัญญาวัดได้: องค์ประกอบและตัวชี้วัดสุขภาวะทางปัญญาในคนทำงานและนิสิตนักศึกษา**	
เวลา-สถานที่	17 สิงหาคม 2566 เวลา 13.00-14.50 น. ห้อง 801 ชั้น 8 อาคารจามจุรี 10
Facebook Live	เพจจิตวิวัฒน์ - New Consciousness
เจ้าภาพ	ดร.สรยุทธ รัตนพจนารถ ผู้อำนวยการธนาคารจิตอาสา
เป้าหมาย	สร้างความรู้ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางปัญญาในกลุ่มคนทำงานและนิสิตนักศึกษา
รูปแบบ	เสวนา
วิทยากร	■ รศ.ดร.รัตติกรณ์ จงวิศาล คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ■ ผศ.ดร.สมบุญ จารุเกษมทวี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ดำเนินรายการ	อ.ธีระพล เต็มอุดม ผู้อำนวยการธนาคารจิตอาสา
คำเชื้อเชิญ	สุขภาวะทางปัญญาวัดได้จริงหรือ? ชวนร่วมเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเส้นทางการพัฒนาจิตให้สังคมไทย ฟังแนวคิด ความเชื่อพื้นฐาน และสถานการณ์ความท้าทายในการขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางปัญญาในปัจจุบัน ทำความรู้จักกับแบบวัดสุขภาวะทางปัญญาสำหรับคนทำงานและสำหรับนิสิตนักศึกษา การวัดประเมินเพื่อพัฒนาที่มาจากการสัมภาษณ์จากประสบการณ์จริง และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างคนไทยนับพันคน และร่วมกันค้นหาโอกาสการต่อยอดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในงานของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม

T4-1 การรับมือความทุกข์ส่วนตัวและทุกข์ทางสังคมของนักศึกษาร่วมสมัย	
เวลา-สถานที่	วันที่ 17 สิงหาคม 2566 เวลา 13.00-14.50 น. ห้อง 802 ชั้น 8 อาคารจามจุรี 10
เจ้าภาพ	ดร.ศยามล เจริญรัตน์ และชลนภา อนุกูล สมาคมสังคมวิทยาสาธารณะ (ประเทศไทย)
รูปแบบ	เวิลด์คาเฟ่
วิทยากร	■ ดร.ศยามล เจริญรัตน์ สมาคมสังคมวิทยาสาธารณะ (ประเทศไทย) ■ ชลนภา อนุกูล สมาคมสังคมวิทยาสาธารณะ (ประเทศไทย) ■ ดร.พิมพ์รภัช ดุษฎีอิสรยกุล มูลนิธิฟรีดริช เนามัน ประเทศไทย (Fnf Thailand) ■ คุณพรสวรรค์ ผลิตาภรณ์ มูลนิธิฟรีดริช เนามัน ประเทศไทย (Fnf Thailand)
คำเชื้อเชิญ	ในบริบทการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทศวรรษที่ผ่านมา ปรากฏภาพกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความสนใจทางการเมืองและสังคมเพื่อร่วมกำหนดอนาคตตนเองและสังคมมากขึ้น คู่ขนานไปกับปรากฏการณ์การเพิ่มขึ้นของโรคซึมเศร้า สำหรับคนหนุ่มสาวที่มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์มากกว่าคนวัยอื่น การมีส่วนร่วมกับทุกขภาวะทางการเมืองและประเด็นทางสังคม สะท้อนให้เห็นถึงความกระฉับกระเฉงต่อสุขภาวะทางสังคม ส่วนโรคซึมเศร้าอาจเป็นปรากฏการณ์สะท้อนความพร่องของสุขภาวะทั้งทางจิตและจิตวิญญาณ อันนำไปสู่การกระตุ้นเร้าให้เกิดการจัดบริการดูแลสุขภาพองค์รวมให้กับนักศึกษาโดยสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาจากมุมมองมิติสุขภาวะทางสังคม นักศึกษาเป็นผู้กระทำการ (actor) แต่กลับกลายเป็นเหยื่อ (victim) เมื่อมองจากมิติสุขภาวะทางจิต แต่ยังขาดงานศึกษาว่าด้วยมิติสุขภาวะทางจิตวิญญาณของคนหนุ่มสาว ในฐานะผู้ถูกคาดหวังให้สร้างความเปลี่ยนแปลง ห้องประชุมวิชาการย่อยนี้ มุ่งสืบค้นแนวทางด้านสุขภาวะทางจิตวิญญาณของคนหนุ่มสาวในการรับมือกับความทุกข์ร่วมสมัย โดยจะเชื้อเชิญนักศึกษาอย่างน้อย 100 คน จากสถาบันอุดมศึกษาอย่างน้อย 5 แห่ง เข้าร่วมกระบวนการสนทนากลุ่มขนาดใหญ่ (large group meeting facilitation) ที่เอื้อให้นักศึกษาเป็นผู้กระทำการหลัก สะท้อนย้อนคิดทัศนคติและมุมมองต่อความสุขความทุกข์ของตนเอง รวมถึงแลกเปลี่ยนแนวทาง เครื่องมือกลไก และหรือวิธีการที่นักศึกษาใช้รับมือกับทุกข์ภาวะทั้งของตนเองและสังคม จึงขอเชื้อเชิญนักวิชาการและนักปฏิบัติการเข้าร่วมรับฟังและสังเกตการณ์ เพื่อขยายขอบเขตความรู้ความเข้าใจต่อแนวทางอันหลากหลายในการสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตวิญญาณ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตั้งโจทย์วิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้สุขภาวะทางจิตวิญญาณบนฐานของสุขทุกข์ผู้คนและสังคมต่อไป

T3-1 **การรู้–รับ–ปรับ-ฟื้น จากภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ**	
เวลา-สถานที่	17 สิงหาคม 2566 เวลา 13.00-14.50 น. ห้อง 803 ชั้น 8 อาคารจามจุรี 10
Zoom meeting	https://us02web.zoom.us/j/8900685787 Meeting ID: 890 068 5787
เจ้าภาพ	ดร.ปัณฑิตา ตันวัฒนะ สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เป้าหมาย	เปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้–รับ–ปรับ-ฟื้น จากภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
รูปแบบ	เสวนา Hybrid
วิทยากร	▪ ดร.ชยา วรรธนะภูติ ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ▪ ผศ.ดร.จุฑาทิพย์ วิวัฒนาพันธุวงศ์ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ▪ ดร.ฉันฑิต สว่างเนตร หลักสูตรสิ่งแวดล้อม การพัฒนา และความยั่งยืน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แขกรับเชิญพิเศษ	นายพิเชษฐ์ มูลปา นักวิจัยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ดำเนินรายการ	ดร.ปัณฑิตา ตันวัฒนะ เลขานุการหลักสูตรการจัดการความเสี่ยงและภัยพิบัติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คำเชื้อเชิญ	การแลกเปลี่ยนมุมมองที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสุขภาวะทางปัญญา (Spiritual health) ผ่านการเพิ่มความสามารถของบุคคล ชุมชน องค์กร เกษตรกร ในการรู้–รับ–ปรับ-ฟื้น (resilience) จากภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การ รู้ – รับ – ปรับ - ฟื้น จากภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ปัณฑิตา ตันวัฒนะ สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Resilience (รีซิล'เยินซ) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน (resilio) แปลว่า ‘to jump back’ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถานให้ความหมายว่า ความยืดหยุ่น ส่วน Dictionary ฉบับอังกฤษ-อังกฤษ ให้ความหมายไว้ว่า Strong enough to deal with shock, change, illness ปัจจุบันภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสี่ยงจากภัยพิบัติ แนวคิด Resilience นำมาใช้ในหลากหลายมิติ อาทิ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเพิ่มความสามารถในการรับมือกับความเสี่ยงภัยพิบัติ โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีความเสี่ยงและกลุ่มเปราะบาง ห้องประชุมวิชาการย่อยนี้มุ่งเน้นการหารือแลกเปลี่ยน แนวคิด Resilience เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตวิญญาณ จึงขอเชื้อเชิญงานวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ รวมถึงกรณีศึกษาจากสหสาขาวิชาที่ได้มีการประยุกต์ใช้แนวคิด Resilience ในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับปัจเจก กลุ่มบุคคล ชุมชน เมือง และสังคม เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ที่มีความถี่และทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นภัยคุกคามต่อสุขภาวะทางจิตวิญญาณของมนุษย์ชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

T5-1 **เครื่องมือ Peaceful death กับการส่งเสริมสุขภาวะทางปัญญา**	
เวลา-สถานที่	17 สิงหาคม 2566 เวลา 13.00-14.50 น. ห้อง 701 ชั้น 7 อาคารจามจุรี 10
เจ้าภาพ	กลุ่ม Peaceful death และ กลุ่มขะไจ๋
รูปแบบ	เสวนา
วิทยากร	▪ วิชญา โมฬีชาติ นักจิตวิทยาคลินิก ร.พ.นครพิงค์ เชียงใหม่ ▪ พันธกานต์ อินต๊ะมูล กลุ่มขะไจ๋ ▪ ปิญชาดา ผ่องนพคุณ เบาใจแฟมิลี่
ผู้ดำเนินรายการ	เอกภพ สิทธิวรรณธนะ
คำเชื้อเชิญ	การจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในมิติด้านสุขภาวะทางปัญญาเป็นสิ่งท้าทายอย่างยิ่งในโลกยุคใหม่ เพราะต้องสามารถออกแบบให้เชื่อมโยงกับโลกภายในของกลุ่มเป้าหมาย เกิดกระบวนการคิดทบทวน ใคร่ครวญอย่างลึกซึ้ง จนค้นพบคำตอบด้วยตนเอง และเกิดการตัดสินใจใหม่ว่าจะดำเนินชีวิตไปในทิศทางใดท่ามกลางสถานการณ์ที่เป็นอยู่ กลุ่ม Peaceful Death ที่ทำงานเรื่องชีวิตและความตาย จึงได้ออกแบบเครื่องมือหลายชิ้น อาทิ เกมไพ่ไขชีวิต ไพ่ฤดูฝน และการ์ดประตูใจ เพื่อช่วยให้คนตระหนักถึงความสำคัญของชีวิตและเร่งขวนขวายเตรียมตัววางแผนชีวิตเอาไว้ล่วงหน้า เพื่อสามารถรับมือกับการพลัดพรากสูญเสียที่จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนวันใดวันหนึ่ง ขณะเดียวกัน ก็มีเครื่องมือที่ช่วยเตรียมความพร้อมและดูแลจิตใจผู้ดูแล รวมถึงบุคลากรสุขภาพด้วย จากประสบการณ์การนำเครื่องมือไปใช้ของกระบวนกรชุมชน ครูอาจารย์ และกลุ่มขะไจ๋ พบว่า เครื่องมือดังกล่าวไม่เพียงถูกนำไปใช้ในบริบทที่หลากหลาย และนำพาการเรียนรู้ให้ผู้คนอย่างลึกซึ้งเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงโลกภายในได้อย่างมีพลัง เช่น นำไปใช้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มพูนทักษะชีวิต ช่วยคลี่คลายปัญหาสุขภาพจิตในสถาบันอุดมศึกษา ช่วยเยียวยาจิตใจที่อ่อนล้าของคนทำงานในโรงพยาบาลและองค์กร และช่วยคลี่คลายความสัมพันธ์ที่ติดขัดในครอบครัว ฯลฯ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อนี้ท่านได้จะได้เรียนรู้วิธีคิดเบื้องหลังการออกแบบ เทคนิคการนำไปประยุกต์ใช้ การผสมผสานเครื่องมือ และการต่อยอดสู่การศึกษาวิจัยในอนาคต

T3-2 วงเสวนาเป็นกันเอง: จิตวิญญาณเพศหลากหลาย	
เวลา-สถานที่	17 สิงหาคม 2566 เวลา 13.00-14.50 น. ห้อง 702 ชั้น 7 อาคารจามจุรี 10
เจ้าภาพ	เอกวัฒน์ พิมพ์สวรรค์ กลุ่ม Queer Riot และสุมาลี โตกทอง ผู้ประสานงานนักกิจกรรมและองค์กรความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย
วิทยากร	▪ ภัทรดล วีระชัยณรงค์ ▪ กรองแก้ว ปัญจมหาพร ▪ พัชระพีร์ มีสัจ ▪ พักตร์วิไล สหุนาพุ ▪ เพชรร้อย วัชระพิสุทธิ์ ▪ สุมาลี โตกทอง
รูปแบบ	เสวนาและศิลปะจัดวาง
คำเชื้อเชิญ	นำเสนอเรื่องราวจากประสบการณ์ชีวิตการเดินทางด้านในของตัวแทนกลุ่มคนเพศหลากหลายของไทย รวมทั้งประสบการณ์การทำงานที่เชื่อมโยงกับมิติต่างๆ เช่น การให้คุณค่าและความหมายของชีวิต ความสัมพันธ์ สิทธิ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสื่อสารข้อเสนอของกลุ่ม เพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัย และส่งเสริมความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณของคนที่มีความหลากหลายทางเพศ

ตัวตน การมีอยู่: จิตวิญญาณคนรุ่นใหม่เพศหลากหลาย

สุมาลี โตกทอง ผู้ประสานงานนักกิจกรรมและองค์กรความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย

การปรากฏตัว มีตัวตนทางสังคมและพื้นที่สาธารณะของกลุ่มเยาชนถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ และหากเป็นเยาวชนชายขอบที่เป็นกลุ่มอัตลักษณ์ทางเพศสภาพที่มีความหลากหลาย การยืนยันตัวตนทางเพศในแบบที่ไม่ใช่ “ชาย” หรือ “หญิง” ตามกรอบบรรทัดฐานสังคม จึงเป็นเรื่องท้าทายความเข้มแข็งภายในเป็นอย่างยิ่ง เยาวชน คนรุ่นใหม่เพศหลากหลายกำลังเติบโต มีพัฒนาการความคิด ความเชื่อ อยู่ระหว่างการกระบวนการค้นหาตัวตนภายใน เพื่อจะนิยามความเป็นตนเองทางเพศ เพื่อเป็นตัวของตัวเอง หรือแม้การมีรูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศ/เพศวิถี ที่ไม่เป็นไปตามกรอบเพศในระบบสองเพศ ที่มีกระบวนการหล่อหลอมทางสังคมและวัฒนธรรมอำนาจที่รอยรอบจาก สถาบันครอบครัว การศึกษา ระบบโครงสร้างทางสังคม การเมืองการปกครอง การศึกษานี้เป็นการค้นหาคำตอบ กระบวนการสนทนาและการพูดคุยเชิงลึกบนฐานของความเชื่อมั่นในพื้นที่ปลอดภัยที่เยาวชนเพศหลากหลายจะแบ่งปันประสบการณ์ การให้ความหมายและคุณค่าภายในตนเอง การนิยามตัวเองและการยืนยันมีอยู่ของตัวเอง ทั้งนี้การสร้างพื้นที่ชุมชนที่ปลอดภัยเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างพลังความเชื่อมั่นกับการยืนยันการมีอยู่ และความเป็นมนุษย์ให้กับคนรุ่นใหม่ที่มีความหลากหลายทางเพศ ที่ต้องอยู่กับการเผชิญความขัดแย้ง การเสียสิทธิและโอกาสทางสังคม และปัญหานี้ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว ฉะนั้น จึงความต้องการการสนับสนุนที่จะทำให้จิตวิญญาณคนรุ่นใหม่เพศหลากหลายได้เติบโต

T2-1 **ความเจ็บป่วยในยุคสมัยใหม่ และญาณวิทยาว่าด้วยการเยียวยา**	
เวลา-สถานที่	17 สิงหาคม 2566 เวลา 13.00-14.50 น. ห้อง TK hall ชั้น 1 อาคารศศปาฐศาลา
เจ้าภาพ	อ.ศศิธร ศิลป์วุฒยา ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
เป้าหมาย	มุ่งให้ความสนใจต่อปรากฏการณ์ความเจ็บป่วยในปัจจุบัน และมุ่งเน้นการทบทวน การวิพากษ์ญาณวิทยาเรื่องการดูแลสุขภาพและการเยียวยารักษา เพื่อตอบคำถามปรากฏการณ์ทางสุขภาพที่เกิดขึ้น พร้อมเสนอมุมมองของการรักษาเชิงจิตวิญญาณที่มีร่วมกันระหว่างผู้ป่วยและผู้รักษา ซึ่งไม่ปรากฏในการแพทย์สมัยใหม่ และอาจช่วยแสวงหาแนวทางในการอธิบายความหมายของการดูแลสุขภาพ การเยียวยารักษาที่มีหลากหลายมิติ และอาจนำไปสู่รูปแบบการเยียวยารักษาที่ครอบคลุมทั้งทางร่างกายและจิตวิญญาณ
รูปแบบ	เสวนา
วิทยากร	■ อ.ศศิธร ศิลป์วุฒยา ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ■ นายวรเชษฐ์ เขียวจันทร์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาสังคมศาสตร์การแพทย์และการสาธารณสุข ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, นักวิชาการอิสระ และผู้บริหารสำนักพิมพ์ปิ่นโต พับลิชชิ่ง ■ ดร.บุษบงก์ วิเศษพลชัย ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาศักยภาพ สถาบันการเรียนรู้การสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ■ ผศ.วราภรณ์ มนต์ไตรเวศย์ ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ดำเนินรายการ	อ.ดร.ณีรนุช แมลงภู่ ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
คำเชื้อเชิญ	ชวนร่วมกิจกรรมเสวนาในประเด็นปรากฏการณ์ “โรค” สมัยใหม่ และวิพากษ์ญาณวิทยาเรื่องการดูแลสุขภาพและการเยียวยารักษา เพื่อตอบคำถามปรากฏการณ์ทางสุขภาพในปัจจุบัน

ความเจ็บป่วยในยุคสมัยใหม่ และญาณวิทยาว่าด้วยการเยียวยา

ศศิธร ศิลป์วุฒยา ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

“ความเจ็บป่วย” ในมุมมองขององค์ความรู้ทางมานุษยวิทยามีความหลากหลายและเป็นปรากฏการณ์ที่มากกว่าคำว่า “โรค” ในนิยามของการแพทย์แผนตะวันตก การจะทำความเข้าใจกับความเจ็บป่วยจึงต้องทำความเข้าใจกับบริบททางสังคมวัฒนธรรม รวมทั้งช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในยุคสมัยปัจจุบันที่ความเจ็บป่วยเกี่ยวโยงกับกาย และจิตวิญญาณอย่างมีนัยยะสำคัญ การดูแล การรักษา การเยียวยา การบำบัดจึงไม่ได้ยึดติดเพียงระบบการแพทย์ตะวันตกเท่านั้น แต่ยังอยู่ในรูปแบบของความเชื่อพื้นบ้าน และความเชื่อในเรื่องสุขภาพอีกด้วย ดังนั้น ห้องประชุมวิชาการย่อยนี้มุ่งให้ความสนใจต่อปรากฏการณ์ความเจ็บป่วยในปัจจุบัน และมุ่งเน้นการทบทวน การวิพากษ์ญาณวิทยาในเรื่องการดูแลสุขภาพและการเยียวยารักษา เพื่อตอบคำถามปรากฏการณ์ทางสุขภาพที่เกิดขึ้น เสนอมุมมองของการรักษาเชิงจิตวิญญาณที่มีร่วมกันระหว่างผู้ป่วยและผู้รักษา ซึ่งไม่ปรากฏในการแพทย์สมัยใหม่ และอาจช่วยแสวงหาแนวทางในการอธิบายความหมายของการดูแลสุขภาพ การเยียวยารักษาที่มีหลากหลายมิติ และอาจนำไปสู่รูปแบบการเยียวยา รักษาที่ครอบคลุมทั้งทางร่างกายและจิตวิญญาณ

Session II
Thursday 15:10 – 17:00

ห้องประชุมวิชาการย่อย ช่วงที่ 2

วันพฤหัสบดี 15:10 – 17:00 น.

T2-2 **HA - Spiritual in Healthcare: บูรณาการมิติจิตวิญญาณในระบบสุขภาพ**	
เวลา-สถานที่	วันที่ 17 สิงหาคม 2566 เวลา 15.10-17.00 น. ห้อง 801 ชั้น 8 อาคารจามจุรี 10
Facebook Live	เพจจิตวิวัฒน์ - New Consciousness
เจ้าภาพ	ดร.บรรจง จำปา สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.)
รูปแบบ	เสวนา
วิทยากร	■ พญ.ปิยวรรณ ลิ้มปัญญาเลิศ ผู้อำนวยการสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.) ■ ดร.ดวงสมร บุญผดุง ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.) ■ นพ.สุรชัย ปัญญาพฤทธิ์พงศ์ ผู้เยี่ยมสำรวจ สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.)
ผู้ดำเนินรายการ	ดร.บรรจง จำปา สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.)
คำเชื้อเชิญ	Spiritual in Healthcare คือการบริการด้วยจิตวิญญาณ เป็นบริการสุขภาพที่เน้นคนเป็นศูนย์กลาง (people-centered healthcare) เป็นจุดเน้นที่องค์การอนามัยโลกส่งเสริมให้เกิดขึ้น ซึ่งการทำให้คนเป็นศูนย์กลางได้นั้น ต้องครอบคลุมในเชิงกว้าง ทั้งผู้ป่วย ครอบครัว ชุมชน ผู้ให้บริการ และนำไปปฏิบัติในเชิงลึกด้วยความเข้าใจมิติด้านจิตวิญญาณซึ่งมีผลต่อสุขภาวะ Spiritual Care เป็นการบริการที่เกิดจากการที่ผู้ให้บริการหรือบุคลากรทางการแพทย์เกิดจิตใจที่เป็นสุข มีความยินดี พร้อมช่วยเหลือผู้อื่นตามมาตรฐานวิชาชีพและจากแก่นแท้ภายในตนเอง จึงเป็นการบริการที่เชื่อมโยงระหว่างความรู้ที่ทันสมัย มีมาตรฐาน กับจิตวิญญาณ จนเกิดการบริการที่ประณีตและมีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะ ที่เรียกว่า “Compassionate care” หรือเรียกง่ายๆว่า เป็นการดูแลแบบเอาใจเขามาใส่ใจเรา และเข้าใจความรู้สึกอีกฝ่าย

T3-3 Foresight Workshop: The Future of Public Policy for Spirituality อนาคตของนโยบายสาธารณะต่อจิตวิญญาณ	
เวลา-สถานที่	วันที่ 17 สิงหาคม 2566 เวลา 15.10-17.00 น. ห้อง 802 ชั้น 8 อาคารจามจุรี 10
เจ้าภาพ	ผศ.ดร.อรอร ภู่เจริญ สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รูปแบบ	เวิร์กชอป
แขกรับเชิญ	ภาคีของสถาบันนโยบายสาธารณะ เช่น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และผู้สนใจทั่วไป
ผู้ดำเนินรายการ	ผศ.ดร.อรอร ภู่เจริญ สถาบันนโยบายสาธารณะมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และทีมงานอนาคตศึกษา จากสำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ
คำเชื้อเชิญ	การนำเสนอผลการศึกษาเชิงวิชาการและการประชุมเชิงปฏิบัติการทางด้านอนาคตศาสตร์ ที่เกี่ยวกับอนาคตของนโยบายสาธารณะต่อจิตวิญญาณ ให้กับภาครัฐ ภาคประชาสังคม และชุมชนนักปฏิบัติ เป็นโอกาสที่ดีในการสำรวจความเชื่อมโยงของการเชื่อมต่อทางจิตวิญญาณและนโยบายสาธารณะ ซึ่งสามารถนำเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตทั้งโลกภายในและภายนอกในปัจจุบัน และเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการสำรวจและปรึกษาหารือกับผู้มีความสนใจร่วมกัน เพื่อแบ่งปัน สนับสนุนการตีความ และเพิ่มความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความเชื่อมโยงของจิตวิญญาณและนโยบายสาธารณะ ผลการศึกษาและกิจกรรมเหล่านี้ จะช่วยให้เราเห็นภาพรวมของการรวมกันระหว่างโลกภายในและภายนอก อารมณ์ ความรู้สึก จิตวิญญาณ ความเป็นเหตุเป็นผล และความสำคัญของการรับรู้และเข้าใจเรื่องราวและประสบการณ์เกี่ยวกับสังคมและนโยบายสาธารณะ ในมิติที่มากกว่าภาษา ข้อถกเถียง และการปฏิบัติ รวมไปถึงการนำมาหลอมรวมออกแบบเป็นนโยบายสาธารณะ โดยรวมแล้ว การจัดประชุมวิชาการครั้งนี้เป็นหมุดหมายที่ดีในการร่วมกันสำรวจความเชื่อมโยงระหว่าง spirituality & public policy และเป็นโอกาสในหล่อหลอมและเชื่อมโยงทางสังคมกับผู้ที่มีความสนใจเช่นกัน เพื่อเข้าใจและตอบสนองความต้องการและองค์ความรู้จากภาคีภาคส่วนต่างๆ และเป็นแนวทางในการออกแบบนโยบายสาธารณะต่อจิตวิญญาณร่วมสมัยแบบใหม่ให้กับประเทศไทย

T1-2 **ชุมชนกรุณาเพื่อการอยู่และตายดี: ทางเลือกในการพัฒนาสุขภาวะของสังคม**	
เวลา-สถานที่	วันที่ 17 สิงหาคม 2566 เวลา 15.10-17.00 น. ห้อง 803 ชั้น 8 อาคารจามจุรี 10
เจ้าภาพ	วรรณา จารุสมบูรณ์ ประธานมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาชุมชนกรุณา
รูปแบบ	เสวนา
วิทยากร	■ สุธีลักษณ์ ลาดปาละ กลุ่มขะไจ๋ ■ พญ.วาลิกา รัตนจันทร์ โรงพยาบาลน่าน ■ บุญศิริ ศรียอด อบต.ดอนแก้ว จ.เชียงใหม่ ■ นพ.สุวัฒน์ วิริยพงษ์สุกิจ ผู้อำนวยการ ร.พ.สมเด็จพระบรมราชินีนาถ อ.นาทวี จ.สงขลา ■ ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ดำเนินรายการ	วรรณา จารุสมบูรณ์ ประธานมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาชุมชนกรุณา
คำเชื้อเชิญ	ชุมชนกรุณาเพื่อการอยู่และตายดี เป็นแนวคิดเชิงปฏิบัติการที่เสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชนในการดูแลความเจ็บป่วยในระยะท้าย การบริบาล การตาย และความสูญเสีย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การทำงานเชิงส่งเสริมป้องกัน การบรรเทาหรือลดผลกระทบจากความสูญเสีย และส่งเสริมงานนโยบายที่เอื้อให้สมาชิกของชุมชนหรือสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเข้าถึงการตายดี แนวคิดชุมชนกรุณาก่อรูปขึ้นจากกลุ่มนักวิชาการสาธารณสุขกลุ่มหนึ่งในยุโรปและออสเตรเลีย จนเกิดเป็นแนวทางการขับเคลื่อน “ชุมชนกรุณา” (Compassionate Communities) เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย ครอบครัว และชุมชนในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย แนวคิดดังกล่าวมีจุดแข็งในเรื่องของการสร้างการมีส่วนร่วม และสามารถบูรณาการเข้ากับงานส่งเสริมสุขภาวะในระดับชุมชน องค์กร และนโยบายสาธารณะ รวมทั้งยังสร้างระบบความสัมพันธ์แบบใหม่ที่ปลุกเร้าให้ชุมชนลุกขึ้นมาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและจัดการปัญหาในท้องถิ่นด้วยตนเอง จึงอยากเชิญชวนนักวิชาการ นักการสาธารณสุข ผู้กำหนดนโยบาย นักปฏิบัติการในท้องถิ่นและผู้นำชุมชน มาร่วมแลกเปลี่ยนและมองหาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแนวคิดชุมชนกรุณาให้เป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาสุขภาวะของสังคม โดยเฉพาะการพัฒนากลไกการบริหารจัดการในระดับจังหวัด กฎบัตรเมืองกรุณา และการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและการตายดี

T4-2 และ T4-3 เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม: ร่วมสร้างระเบียบวิธีวิจัยแบบ Spirituality	
เวลา-สถานที่	วันที่ 17 สิงหาคม 2566 เวลา 15.10-17.00 น. ห้อง 701 ชั้น 7 อาคารจามจุรี 10
	วันที่ 18 สิงหาคม 2566 เวลา 09.00-10.50 น. ห้อง DJ hall ชั้น 1 อาคารศศนิเวศน์
เจ้าภาพ	ผศ.ดร.สมสิทธิ์ อัสดรนิธี Homemade 35
เป้าหมาย	นำเสนอผลการริเริ่มที่กลุ่มได้ร่วมเรียนรู้ สร้างสรรค์ และทดลองขับเคลื่อนผลงานดังกล่าวมาตลอด 6 เดือนที่ผ่านมา เน้นการนำเสนอมุมมอง หนทางการเข้าถึงความรู้ และวิธีการ/เครื่องมือการแสวงหาความรู้ที่อยู่บนวิถีทางแบบจิตวิญญาณ ทั้งนี้เพื่อวางรากฐานและมุ่งสู่การเข้าถึงศักยภาพอย่างเป็นองค์รวมให้แก่มนุษย์ รวมถึงการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขระหว่างผู้คน ชุมชน สังคม โลก และธรรมชาติในภาพใหญ่ได้ต่อไป
รูปแบบ	นำเสนอบทความวิชาการแบบ Round Table Presentation
ผู้นำเสนอ	▪ ศักดิ์ชัย เอี่ยมกระสินธุ์ ▪ เดโช นิธิกิตตน์ขจร ▪ รศ.ดร.ศศิลักษณ์ ขยันกิจ, อ.ดร.ณฐิณี เจียรกุล, สิริธิดา ชินแสงทิพย์, โชติพัชร์ สมบุญตนนท์ ▪ พิมพ์พจี เย็นอุรา ▪ จิรวุฒิ พงษ์โสภณ, รัญญา จิตต์อาจหาญ, เหมันต์ พรหมสนธิ์ ▪ ผศ.ดร.ชุติมา มณีวัฒนา ▪ ดร.จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร
คำเชื้อเชิญ	นำเสนอผลการริเริ่มสร้างสรรค์งานอันเป็นการวางรากฐานระเบียบวิธีวิจัยแบบจิตวิญญาณในสังคมไทย เพื่อการเข้าถึงศักยภาพมนุษย์อย่างเป็นองค์รวม และการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขระหว่างมนุษย์ สังคม โลกและธรรมชาติ เพื่อจุดประกายความคิดและต้นแบบตัวอย่างของการขับเคลื่อนงาน/งานวิจัยแบบ Spirituality ที่สร้างเสริมสุขภาวะทางจิตวิญญาณ

ร้อง เล่น “เห็น” ตัวเอง

ศักดิ์ชัย เอี่ยมกระสินธุ์ สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

โลกทัศน์ที่เรามีต่อ “นักแสดง” เป็นอย่างไร เป็นคนกล้าแสดงออก หรือในมุมหนึ่งพวกเขาอาจเป็นคนที่เราควรระแวดระวังว่า เขากำลังแสดงอยู่ต่อหน้าเราหรือภาพที่เราเห็นคือ “ตัวตน” ของเขาอย่างจริงแท้กันแน่ กลับกัน นักแสดงเป็นกลุ่มคนที่ทำงานกับการเดินทางเพื่อสำรวจ ยอมรับ น้อมนำประสบการณ์ภายในตนเพื่อมาใช้เทียบเคียงกับสิ่งที่ตัวละครกำลังพบเจอ จากนั้นจึงแสดงออกมาเป็น “การแสดง” ที่พวกเราได้เห็น ดังนั้น ในวิถีทางของนักแสดงเปรียบเสมือนนักเดินทางที่ย้อนกลับเข้าไปสำรวจ ใคร่ครวญ เผชิญหน้ากับมิติภายในของตนเองครั้งแล้ว ครั้งเล่า แนวคิดดังกล่าวนี้มิได้ขึ้นในช่วงหลังที่การเรียนรู้มิติภายในของมนุษย์ได้รับความนิยม แต่หากครูบาอาจารย์การแสดงหลายต่อหลายท่านต่างอธิบายและเชื่อมโยงการทำงานของนักแสดงสู่โลกภายในมานานแล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้มีการบัญญัติศัพท์เรื่องของมิติภายในของมนุษย์ไว้ในศาสตร์ ตลอดจนยังไม่ได้มีการบูรณาการศาสตร์การแสดงและการเรียนรู้มิติภายในของมนุษย์เข้าไว้ด้วยกัน บทความชิ้นนี้จะชวนให้ผู้อ่านได้ร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกันว่านักแสดงทำงานกับมิติภายในของตนเองได้อย่างไร ด้วยวิธีการใด และการแสดงมีมนต์เสน่ห์อย่างไร ทำไมการแสดงถึงเป็นเครื่องมือสำรวจมิติภายในของมนุษย์ที่มีคุณค่าและทรงพลังมากที่สุดเครื่องมือหนึ่ง ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสาร ตำราการสอนของครูทางการแสดงหลายท่าน อาทิ สดใส พันธุมโกมล ตรีดาว อภัยวงศ์ อรชุมา ยุทธวงศ์ Konstantin Stanislavski อีกทั้งผู้วิจัยยังได้นำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยในระดับปริญญาโทอีกด้วย

เรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงผ่านการถ่ายภาพเชิงภาวนา

เดโช นิธิกิตตน์ขจร ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจุบันการถ่ายภาพถือเป็นหนึ่งในกิจกรรมปกติธรรมดาที่เห็นได้อยู่ทั่วไปในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายภาพเพื่อขายสินค้า การเก็บภาพเพื่อความทรงจำ การถ่ายภาพเพื่อเป็นหลักฐาน หรือแม้แต่การยึดการถ่ายภาพเป็นอาชีพก็ตาม แต่ถ้ากล่าวถึงการถ่ายภาพในฐานะเครื่องมือเพื่อพัฒนามิติด้านในของมนุษย์กลับยังเป็นที่รู้จักในกลุ่มผู้สนใจขนาดเล็กเท่านั้น บทความชิ้นนี้จะชวนให้ผู้อ่านได้รู้จัก “Contemplative Photography” หรือ “การถ่ายภาพเชิงภาวนา” หนึ่งในรูปแบบทางจิตตศิลป์ (Contemplative Art) ผ่านประสบการณ์ตรงของผู้เขียนบทความที่เริ่มฝึกฝนตั้งแต่ปี 2555 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนของการฝึก กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เขียนบทความนี้

การข้ามพ้นตัวตนของเด็กปฐมวัยและผู้ใหญ่ในบริบทการเล่นลูสพารตส์

ศศิลักษณ์ ขยันกิจ ณฐิณี เจียรกุล สิริธิดา ชินแสงทิพย์ โชติพัชร์ สมบุญตนนท์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเล่นพาเด็กปฐมวัยและผู้ใหญ่ไปสู่เส้นขอบ ซึ่งเป็นพื้นที่ระหว่างสิ่งที่รู้และสิ่งที่ไม่รู้ พฤติกรรมการแสดงออก วิธีคิด และความรู้สึกล้วนถูกกำหนดภายใต้ขอบเขตของสิ่งที่รู้ การเล่นเปลี่ยนแปลงวิธีการที่ผู้ใหญ่ปฏิบัติต่อเด็ก ซึ่งสัมพันธภาพที่นำไปสู่ศักยภาพการเรียนรู้สูงที่สุดเกิดขึ้นเมื่อเด็กรู้สึกปลอดภัย เชื่อมโยง และผูกพันกับสิ่งแวดล้อม (Mendizza & Pearce, 2002) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสืบค้นประสบการณ์การข้ามพ้นตัวตนของเด็กปฐมวัยและผู้ใหญ่ในขณะเล่นลูสพารตส์ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยดึงข้อมูลจากบันทึกสะท้อนการเรียนรู้ของ co-player จำนวน 3 คน ที่เข้าร่วมโครงการเล่นเพลินสำหรับเด็กปฐมวัย ระหว่างเดือนมีนาคม – เดือนมิถุนายน 2566 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเรื่องราวรวม 10 เรื่อง จัดหมวดหมู่ที่สะท้อนประสบการณ์การข้ามพ้นตัวตนและสุขภาวะทางจิตวิญญาณ ผลการวิจัย พบว่า co-player สร้างให้เด็กรู้สึกปลอดภัยในการเล่น โดยใช้การสังเกต เปิดรับอย่างไม่รีบตัดสิน เท่าทันความคิดและความรู้สึกของตน ถอยออกมาเป็นผู้สังเกตโดยเข้าไปสนับสนุนการเล่นเมื่อเด็กส่งสัญญาณทั้งทางอวัจนภาษาหรือวัจนภาษา ประสบการณ์การข้ามพ้นตัวตนของ co-player ได้แก่ การเข้าถึงความสุข สงบ สบายใจ ดีใจ ภูมิใจ การเข้าใจความรู้สึกของเด็ก การปรับเปลี่ยนการตอบสนองต่อเด็ก การสัมผัสความอิสระ การลดอัตตาและปล่อยวาง ในขณะเดียวกัน ปรากฏการข้ามพ้นตัวตนของเด็กที่สะท้อนสุขภาวะทางจิตวิญญาณทั้ง 3 หมวด ได้แก่ ความสุข ความสงบ และความอิสระ การเล่นจึงเป็นสภาวะที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติของทั้งสองฝ่าย โดยผู้ใหญ่จำเป็นต้องตระหนักต่อความสำคัญของการเล่นและสัมพันธภาพที่มีต่อเด็กเพื่อให้บรรลุศักยภาพการเรียนรู้สูงที่สุดทั้งสองฝ่าย

การภาวนาเพื่อตื่นรู้ในมิติความรักและความสัมพันธ์ ด้วยแนวทางของ OSHO

พิมพ์พจี เย็นอุรา คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ความรักเปรียบได้กับอาหารทางจิตวิญญาณอันยิ่งใหญ่ แต่การใช้ชีวิตที่ดำรงอยู่ในโลกแห่งอวิชชาทำให้เราเผชิญกับความสัมพันธ์ที่ผูกติดด้วยเงื่อนไข ซึ่งนำมาสู่การสร้างความไม่เข้าใจและทำให้เจ็บปวดจากความรักนั้นเอง ภควานศรีรัชนี หรือ โอโช (OSHO) นักคิด นักเขียน ปราชญ์ผู้นำทางจิตวิญญาณชาวอินเดียได้เสนอวิถีทางในการสร้างประสบการณ์เพื่อการตื่นรู้ในมิติความรักและความสัมพันธ์ ที่ไปไกลกว่าระดับความคิด คือฐานของใจและจิตวิญญาณ ผู้เขียนได้ศึกษาแนวทางการปฏิบัติทางจิตวิญญาณของโอโช และฝึกปฏิบัติและบันทึกการเติบโตภายในของผู้เขียน (autoethnography) ในการผ่านประสบการณ์ในความสัมพันธ์ที่เผชิญกับสภาวะรู้ไม่เท่าทันตนเอง การยึดติดในเงื่อนไขความรักเชิงวัตถุ และความพยายามที่จะเปลี่ยนผ่านไปสู่การตื่นรู้ในมิติความรักอันเป็นสภาวะที่ไร้ตัวตนในคำสอนของ OSHO ในห้องประชุมวิชาการย่อยนี้ มุ่งให้ความสนใจในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้เขียนผ่านการฝึกฝนด้วยการภาวนาเพื่อตื่นรู้ในมิติความรักของ OSHO นำเสนอความท้าทายและบทเรียนซึ่งสะท้อนทักษะสำคัญในการตื่นรู้ อย่างการรักตัวเอง การเคารพตัวเอง การให้อิสรภาพ ความเมตตาต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนการไม่สร้างเงื่อนไขในความรัก

จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับครู: การพัฒนารายวิชาในแนวทางการศึกษาฐานสมรรถนะ

จิรวุฒิ พงษ์โสภณ รัญญา จิตต์อาจหาญ เหมันต์ พรหมสนธิ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนที่มา กระบวนการ และผลลัพธ์เบื้องต้นในการปรับปรุงพัฒนา รายวิชา จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อให้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน และ เป็นไปตามแนวทางการศึกษาฐานสมรรถนะ โดยการปรับปรุงรายวิชานี้มีที่มามาจาก 1) ผู้เรียนสะท้อนว่ารายวิชามี เนื้อหาเชิงทฤษฎีมากเกินไปซึ่งบางทฤษฎีอาจไม่ได้นำไปใช้ปฏิบัติจริง 2) ผู้สอนพบว่าการสอนแบบเน้นเนื้อหาและ การประเมินผลแบบหลักสูตรอิงมาตรฐานนั้นมีข้อจำกัดและอาจไม่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตจริงเท่าที่ควร 3) บางชิ้นงานของนักศึกษาขาดคุณภาพเนื่องจากนักศึกษาต้องเร่งทำในช่วงปลายภาคการศึกษา 4) ผู้สอนได้พบ อุปสรรคบางส่วนของนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จึงต้องการพัฒนารายวิชานี้เพื่อเสริมพื้นฐานทางจิตวิทยา ให้แก่ผู้เรียนให้มีความหนักแน่นยิ่งขึ้น จากการเก็บข้อมูลเสียงสะท้อนของผู้เรียนและการออกแบบรายวิชาร่วมกันของคณะผู้สอนจึงได้มีการปรับปรุงรายวิชาโดยมีลักษณะสำคัญดังนี้ 1) ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของ นักศึกษาโดยตั้งต้นจากโจทย์ชีวิตจริงของนักศึกษาเอง 2) ลดสัดส่วนการบรรยายเนื้อหาเชิงทฤษฎีลงและเน้น ประสบการณ์เชิงปฏิบัติมากขึ้น 3) กระจายชิ้นงานของนักศึกษาออกเป็นงานย่อยโดยเชื่อมโยงกับการฝึกทักษะ ต่างๆ ในรายวิชา 4) มีการประเมินความก้าวหน้าผ่านกระบวนการสะท้อนคิดเป็นระยะ ๆ ทั้งนี้ การปรับปรุงรายวิชาดังกล่าวยังอยู่ในขั้นของการประยุกต์ใช้และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจึงยังไม่สามารถเปรียบเทียบผลลัพธ์ได้อย่าง เต็มที่แต่จะมีการรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนารายวิชาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

การฝึกทักษะแบบ ‘กายจิต’ ของนักแสดงและการฝึก ‘ภาวนากรรมฐาน’ ในพุทธศาสนา

ชุติมา มณีวัฒนา สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ทักษะของนักแสดง คือทักษะแห่งการเรียนรู้มิติด้านในตนและการจัดการกับกระบวนการทำงานของกายและใจที่สัมพันธ์กัน ทั้งความคิด-อารมณ์-ความรู้สึก ซึ่งส่งผลต่อการแสดงออกทางกายภาพและบุคลิกภาพ ในรูปแบบต่างๆ ปัจจุบันพบว่าการศึกษาถึงความเชื่อมโยงระหว่าง “กระบวนการเรียนรู้เรื่องกาย-ใจ” ในทางจิตวิญญาณ กับ “กระบวนการฝึกฝนนักแสดง” นั้นมีมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาจิตแบบพุทธศาสนา (ภาวนากรรมฐาน) อย่างมีนัยสำคัญ อนึ่ง กระบวนการพัฒนาจิตในแบบของพุทธศาสนา กับการเรียนรู้เรื่องการทำงานของ “กาย-จิต” แบบนักแสดงนั้น มีทั้งความเหมือนและประเด็นแตกต่างที่น่าสนใจ สำหรับนักแสดง การฝึกที่จะ “อยู่กับปัจจุบันขณะ” ต่อสถานการณ์ตรงหน้า (being here and now) “ความจดจ่อ” กับสถานการณ์ในเรื่อง (concentration of attention) การจัดการกับกายที่เป็นผลต่อจิต (outside-in) และจิตที่ส่งผลต่อกาย (inside-out) รวมถึงการบริหารความสมดุลระหว่างทักษะทั้งสองประการในระหว่างแสดงเพื่อ “เข้าสู่สภาวะของตัวละคร” มีทั้งความสอดคล้อง และแตกต่างกับการฝึกฝน “ภาวนากรรมฐาน” ในพุทธศาสนาอย่างยิ่ง ได้แก่ การฝึกสติ ความระลึกรู้ (สติปัฏฐาน) และการฝึกสมาธิ ความสงบระงับ (สมถกรรมฐาน) เพื่อ “ยุติ” กระแสของอารมณ์ที่เกิดขึ้นตามห่วงโซ่วงจรปฏิจจสมุปบาท อันจะส่งผลสู่การละวางออกจากความ “เป็นตัวตน” บทความนี้ ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบความสอดคล้องเชื่อมโยงของกระบวนการฝึกฝนแบบกาย-จิตของ นักแสดง และการปฏิบัติภาวนากรรมฐานในพุทธศาสนา ตั้งแต่กระบวนการ เครื่องมือ ผลลัพธ์ รวมถึงเป้าหมาย ที่ทั้งเหมือนและแตกต่างกัน ผลที่ได้จากการวิเคราะห์นี้ อาจนำไปใช้ในการบูรณาการและเสนอแนะเครื่องมือของทั้งสองศาสตร์ที่อาจส่งเสริมเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รวมถึงผลพลอยได้ของการฝึกปฏิบัติที่อาจยกระดับการฝึกฝนทั้งสองศาสตร์ให้มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

การสร้างพื้นที่วางใจและพื้นที่ปลอดภัยสู่พื้นที่เติบโตภายในและชุมชนแห่งการเรียนรู้

จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

แนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือการเรียนรู้ตามแนวจิตตปัญญาศึกษามักกล่าวถึงและให้ความสำคัญกับการมีพื้นที่ปลอดภัยที่ผู้เรียนสามารถสะท้อนตนเอง แสดงอารมณ์ความรู้สึก ความคิดเห็นทัศนคติ ตัวตนออกมาได้อย่างไม่ต้องกลัวที่จะถูกตัดสิน เกิดความไว้วางใจ การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งจนกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ กระบวนกรหรือครูอาจารย์จึงควรเรียนรู้ที่จะสร้างพื้นที่แห่งความไว้วางใจที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น งานวิจัยนี้ศึกษาถึงการเกิดขึ้นของพื้นที่วางใจในการเรียนรู้ของกลุ่มอาจารย์เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ผ่านโครงการหยั่งรากจิตตปัญญาสู่สังคมแห่งความสุข จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงภายในตัวเองและขยายการเรียนรู้สู่ห้องเรียนและชุมชน เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกระบวนกร ผู้เข้าร่วม และจากแบบสอบถามในการประเมินการเปลี่ยนแปลงตนเองของผู้เข้าร่วม ผลการวิจัยพบว่า ท่าทีที่เปิดกว้าง การเปิดใจรับฟังอย่างไม่ตัดสิน การตั้งคำถามที่พาสืบค้นลงลึก บรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความรัก ความปรารถนาดีต่อกันทั้งของกระบวนกรและผู้ร่วมเรียนรู้ ทำให้เกิดพื้นที่ปลอดภัย ความต่อเนื่องของการเรียนรู้ ความตระหนักรู้เท่าทันตนเอง ความเข้าใจผู้อื่น เคารพในความแตกต่างทำให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และเกิดเป็นการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองที่กล้าก้าวข้ามข้อจำกัดเดิมๆ เกิดศักยภาพใหม่ในการเป็นครูที่มีหัวใจความเป็นมนุษย์และผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในห้องเรียนและชุมชน

T5-3 **จิตวิทยาสติ: ตะวันออกพบตะวันตก**	
เวลา-สถานที่	17 สิงหาคม 2566 เวลา 15.10-17.00 น. ห้อง 702 ชั้น 7 อาคารจามจุรี 10
Zoom meeting	https://us02web.zoom.us/j/9276701795?pwd=am1mVlZyYk1sQTNKOEpod0ltamowUT09 ID : 927 670 1795 Password : mio2
เจ้าภาพ	นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
รูปแบบ	บรรยายและเวิร์กชอป Hybrid
วิทยากร	นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
คำเชื้อเชิญ	จิตวิทยาสติเป็นศาสตร์ที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งพัฒนามาจากหลักและวิธีปฏิบัติของพุทธธรรม แต่อธิบายด้วยจิตวิทยาและศาสตร์สมอง เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ ปฏิบัติได้ง่าย และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ง่าย ทั้งในการพัฒนาคนและองค์กร (สติในองค์กร) และสติบำบัด จากหลักฐานเชิงประจักษ์พบว่า การฝึกสมาธิ/สติ มีผลต่อคลื่นสมองแตกต่างไปจากภาวะจิตพื้นฐาน (หลับ/ตื่น) และด้วยเครื่องมือบันทึกการทำงานของสมองสมัยใหม่ ทำให้พบว่า การทำงานของสมองเปลี่ยนไป โดยสมองส่วนหน้าจะทำงานมากขึ้น สมองส่วนอารมณ์ทำงานน้อยลง สมองส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจดจ่อ รวมทั้งความเมตตา ให้อภัย ทำงานดีขึ้น ในประเทศไทย จิตวิทยาสติได้พัฒนาเพิ่มเติมจากประสบการณ์ยาวนานในการพัฒนาจิต ทำให้มีความรู้หลายประการเพิ่มเติมจากจิตวิทยาสติของตะวันตก (ดังจะได้นำเสนอในการประชุมเชิงปฏิบัติการ) โดยเฉพาะ 1. การแยกความแตกต่างระหว่างสมาธิและสติอย่างชัดเจน ว่าเป็นสภาวะจิตขั้นสูงแบบพักและแบบทำงาน 2. การฝึกสติในจิต โดยแยกเป็นสติกับอารมณ์และความคิด ช่วยให้เห็นในการเปลี่ยนแปลงและปล่อยวางได้ 3. การประยุกต์ใช้เรื่องสติกับสัมพันธภาพ ช่วยให้มองสัมพันธภาพด้านบวก และมีสติในการสื่อสาร 4. สติเมตตา ให้อภัยทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งพัฒนาขึ้นมาจากการปล่อยวาง 5. การฝึกประจำวัน 30 นาที (สมาธิ 10 นาที สติในจิต 20 นาที) ร่วมไปกับการมีสติในชีวิตประจำวันโดยมีระฆังสติเตือน ช่วยให้สติเป็นวิถีชีวิต

T5-4 **ศิลปะกับการก้าวข้ามตัวตน**	
เวลา-สถานที่	17 สิงหาคม 2566 เวลา 15.10-17.00 น. ห้อง TK hall ชั้น 1 อาคารศศปาฐศาลา
เจ้าภาพ	ผศ.ดร.ทรงสิริ พุทธงชัย คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รูปแบบ	เสวนาและสาธิตการทำละคร
วิทยากร	■ อรรถพล ศรีชิษณุวรานนท์ ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการนครปฐม ■ นิธิพัฒน์ พลชัย Spine Party Movements ■ อ.ดร.ภูเบศ วณิชชานนท์
ผู้ดำเนินรายการ	โสภณ ทับกลอง ศิลปินและครูการแสดงคนตาบอด
คำเชื้อเชิญ	มีผลงานวิจัยจำนวนไม่น้อยอ้างว่า การก้าวข้ามตัวตนมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณ กล่าวคือ เมื่อบุคคลสามารถข้ามผ่านสภาวะหนึ่งๆอันหยุดนิ่งของตนเองได้ จะรู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลงไปสู่พัฒนาการขั้นต่อไปของตนเอง เช่น งานวิจัยที่สำรวจผู้หญิงที่ฟื้นฟูตัวเองจากมะเร็งเต้านม พบว่า พวกเธอรายงานถึงความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณที่ได้จากการออกกำลังกาย การรวมกลุ่มบูชา และการสวดมนต์เดี่ยว โดยทั่วไปแล้ว สภาวะหยุดนิ่งดังกล่าวมักถูกกล่าวถึงในเชิงลบ เช่น ภาวะความกังวลเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งเมื่อก้าวข้ามมาได้ จะมีลักษณะเชิงบวกมากกว่า ศิลปะการแสดงเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่สามารถเป็นสื่อกลางให้เกิดปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ ตัวอย่างเช่น การที่นักแสดงก้าวข้ามจากความเป็นคนขี้อายกลายเป็นนักแสดงฝีมือดีบนเวที นอกจากนี้ ในปัจจุบันยังมีสิ่งที่เรียกว่า ศิลปะเชิงจิตวิญญาณ ซึ่งหมายความรวมถึงศิลปะที่ใช้ผัสสะอันหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นทัศนศิลป์หรือศิลปะที่ใช้ร่างกาย จึงน่าสนใจว่า ศิลปะแขนงต่างๆจะเป็นสื่อกลางของการก้าวข้ามตัวตน ซึ่งนำไปสู่ความแข็งแรงทางจิตวิญญาณได้อย่างไร

T5-2 **Nature Connection ภาคปฏิบัติ: ถอดรหัสกระบวนการสร้างสุขภาวะทางปัญญาด้วยธรรมชาติ**	
เวลา-สถานที่	17 สิงหาคม 2566 เวลา 15.10-17.00 น. ห้อง DJ hall ชั้น 1 อาคารศศินิเวศน์
เจ้าภาพ	ดร.สรยุทธ รัตนพจนารถ ธนาคารจิตอาสา
เป้าหมาย	นำเสนอความรู้จากการปฏิบัติ และข้อมูลเชิงลึกของผู้ขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางปัญญาผ่านการเชื่อมโยงกับธรรมชาติ (nature connection) ในบริบทที่หลากหลาย
รูปแบบ	เสวนา
วิทยากร	▪ สุรศักดิ์ เทศขจร นิตยสารสารคดี ▪ สาธิดา เฮ้งสวัสดิ์ Being Nature ▪ ปรมินทร์ วัฒน์นครบัญชา Ari Ecowalk
ผู้ดำเนินรายการ	วิเศษ บำรุงวงศ์ นักจัดกระบวนการเรียนรู้ ธนาคารจิตอาสา
คำเชื้อเชิญ	วงการพัฒนาจิตจะเปลี่ยนไปอย่างไร เมื่อสังคมเริ่มกลับมาหาคำตอบในธรรมชาติ? มาร่วมเรียนรู้และแลกเปลี่ยนถึงการขับเคลื่อนสุขภาวะทางปัญญาผ่านการเชื่อมโยงกับธรรมชาติ สิ่งนี้ตอบโจทย์ความท้าทายทางจิตใจของคนรุ่นใหม่อย่างไร หัวใจของการออกแบบกิจกรรม การสร้างชุมชนเรียนรู้ และการสื่อสารเรื่องนี้ต่อสังคมยุคปัจจุบันคืออะไร เป็นไปได้หรือไม่ที่การพัฒนาจิตใจกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมจะมาบรรจบกัน มาหาคำตอบไปร่วมกับผู้อยู่เบื้องหลังกิจกรรมสัมผัสธรรมชาติตัวจริงเสียงจริงได้ในห้องย่อยนี้

Session III
Friday 09:00 – 10:50

ห้องประชุมวิชาการย่อย ช่วงที่ 3

วันศุกร์ 09:00 – 10:50 น.

T1-3 **บนเส้นทางของผู้ดูแล (The Caregivers' Path)**	
เวลา-สถานที่	18 สิงหาคม 2566 เวลา 09.00-10.50 น. ห้อง 801 ชั้น 8 อาคารจามจุรี 10
Facebook Live	เพจจิตวิวัฒน์ - New Consciousness
เจ้าภาพ	ดร.นพ.วิรุฬ ลิ้มสวาท หัวหน้ากลุ่มวิจัยสังคมและสุขภาพ สำนักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เป้าหมาย	นำเสนอกรอบแนวคิดใหม่ ที่น่าจะสามารถใช้ในการทำความเข้าใจสุขภาวะทางปัญหาและใช้ในการพัฒนาแนวทางการสร้างเสริมสุขภาวะทางปัญญาได้ต่อไป
รูปแบบ	บรรยาย วิพากษ์ สะท้อนแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้ฟัง
วิทยากร	ดร.นพ.วิรุฬ ลิ้มสวาท ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยสังคมและสุขภาพ สำนักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ผู้ทรงคุณวุฒิ	นพ.สกล สิงหะ หน่วยชีวันตาภิบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คำเชื้อเชิญ	นพ.วิรุฬ บรรยายเพื่อเปิดประเด็นชี้ชวนทำความเข้าใจเรื่องบทบาทการเป็น "ผู้ดูแล" (caregivers) ของคนในสังคม ในฐานะฐานการพัฒนาสุขภาวะทางปัญญา ผ่านพลวัตมิติสามด้านของ "การดูแล" คือ Professional caregiving, Family caregiving และ self care นพ.สกล สิงหะ วิพากษ์ พร้อมรับฟังประสบการณ์จากผู้เข้าร่วม และชวนคนทำงานที่เกี่ยวข้องมามองเรื่องนี้ให้ชัดขึ้น

T2-3 **สุขภาวะทางปัญญา: การรับรู้และการเรียนรู้ในโรงเรียนแพทย์ไทย**	
เวลา-สถานที่	18 สิงหาคม 2566 เวลา 09.00-10.50 น. ห้อง 802 ชั้น 8 อาคารจามจุรี 10
เจ้าภาพ	ผศ.นพ.เทิดศักดิ์ ผลจันทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และกลุ่ม Thai Transformative Learning for Medicine (TTMD)
Zoom meeting	https://us02web.zoom.us/j/8900685787 Meeting ID: 890 068 5787
เป้าหมาย	ทราบความรู้ความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง และการจัดการเรียนรู้ที่มีอยู่จริงเกี่ยวกับสุขภาวะทางปัญญาในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตของประเทศไทย เพื่อหาโอกาสที่จะทำประโยชน์ในเรื่องนี้ให้แก่สังคมมากยิ่งขึ้น
รูปแบบ	สนทนาอ่างปลา Hybrid
วิทยากร	■ ผศ.นพ.เทิดศักดิ์ ผลจันทร์ ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ■ นพ.พัฒน ธัญญกิตติกุล ภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ■ ผศ.นพ.พสิษฐ์พล วัชรวงศ์วาน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ■ ผศ.ดร.นพ. สุธีร์ รัตนะมงคลกุล ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ■ ศ.ดร.นพ. สุรศักดิ์ บูรณตรีเวทย์ สถานเวชศาสตร์ชุมชนและเวชศาสตร์ครอบครัว คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ■ นพ.สตางค์ ศุภผล นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลขอนแก่น ■ นพ.ชวนันท์ สุมนะเศรษฐกุล ภาควิชาเวชศาสตร์เขตเมือง คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล ■ อาจารย์ แพทย์หญิงนติมา ติเยาว์ สถานเวชศาสตร์ชุมชนและเวชศาสตร์ครอบครัว คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ■ อาจารย์ ดร.นพ.บดินทร์ ทรัพย์สมบูรณ์ อาจารย์ภาควิชาสรีรวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ■ พญ.สิริลักษณ์ วงศ์ชัยสุริยะ แพทย์ชำนาญการ กุมารแพทย์โรคไต โรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี ■ นสพ.ปกรณ์ สุวรรณประภา ■ คุณชัยภวิศร์ ธวัชชัยนันท์ อุปนายกสมาคมสหพันธ์องค์กรผู้บริโภค
คำเชื้อเชิญ	ตามหลักการแห่งวิชาชีพ แพทย์ต้องเป็นหลักให้แก่สังคมในด้านสุขภาพ และเนื่องจากสุขภาพไม่ใช่เพียงภาวะที่ปราศจากจากความป่วยไข้ หรือทุพพลภาพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงภาวะที่ดีของกาย จิต สังคม และปัญญาอีกด้วย สุขภาวะด้านต่างๆ ทั้งทางกาย ทางจิต แม้กระทั่งทางสังคม เป็นที่เข้าใจและมีการจัดการเรียนการสอนกันอย่างเป็นล่ำเป็นสันในหลักสูตรแพทย์ แต่ความเข้าใจในเรื่องสุขภาวะทางปัญญายังมีความแตกต่างหลากหลาย และที่มีการเรียนการสอนอยู่ในหลักสูตรก็มักจะไม่ปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจนนัก น่าสนใจที่จะมาช่วยกันทบทวนว่า ทุกวันนี้ ผู้คนที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนแพทย์ มีความเข้าใจ และได้ทำงานเกี่ยวกับเรื่องนี้กันอยู่อย่างไรบ้าง คาดว่าผลแห่งการสนทนา จะช่วยเปิดให้เห็นโอกาสที่จะทำประโยชน์ในเรื่องนี้ให้แก่สังคมได้มากยิ่งขึ้น จึงขอเชิญชวนผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทุกท่านมาร่วมวงสนทนากัน

T3-4 **การตายของคนเมือง: ระบบชุมชน ระบบสุขภาพ และระบบนโยบายที่จำเป็น**	
เวลา-สถานที่	18 สิงหาคม 2566 เวลา 09.00-10.50 น. ห้อง 803 ชั้น 8 อาคารจามจุรี 10
เจ้าภาพ	รศ.ดร.ภาวิกา ศรีรัตนบัลล์ สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รูปแบบ	เสวนา
แขกรับเชิญ	▪ ผศ.นพ.พรเลิศ ฉัตรแก้ว ภาควิชาวิสัญญีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ▪ ศ.ดร.นพ.อิศรางค์ นุชประยูร ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้อำนวยการเยือนเย็น วิสาหกิจเพื่อสังคม ▪ รศ.ดร.นพพล วิทย์วรพงศ์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ▪ ดร.ประชาธิป กะทา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ▪ คุณเอกภพ สิทธิวรรณธนะ กลุ่ม Peaceful Death ▪ คนไร้บ้าน บ้านพูนสุข
คำเชื้อเชิญ	ความตายเป็นเรื่องของทุกคน แต่ความตายในเมืองเป็นเรื่องท้าทาย เพราะเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งว่า เมืองหรือสังคมนั้นเป็นอย่างไร จิตวิญญาณของเมืองไม่ได้กำหนดแค่การมีชีวิต แต่ต้องกำหนดการตายด้วย จากการทำงานพูดคุย และคลุกคลีกับการตายที่อยู่นอกบริบทโรงพยาบาล นำมาสู่หัวใจสำคัญของห้องย่อยนี้ คือ การฉายภาพความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นท่ามกลางความเจริญของเมือง ซึ่งเป็นผลจากโครงสร้างสังคมที่กระทบเราตั้งแต่เกิดจนตาย ความแตกต่างที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เรื่องราวของคนเล็กคนน้อย การดูแลคนเปราะบาง เพื่อให้เข้าถึงชีวิตที่ดีขึ้นและมีวาระท้ายที่ดีตามไปด้วย นี่คือสิ่งที่อยากเปิดประเด็นพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ให้เห็นปัญหาของเมืองที่ซ้อนทับกับปัญหาเรื่องการตาย โดยมีตัวแทนคนไร้บ้าน คนทำงานขับเคลื่อนเรื่องการตายดี คุณหมอ นักวิชาการ และอยากเชิญคนทำงานในกระทรวงที่เกี่ยวข้องมาร่วมพูดคุยด้วย เพื่อร่วมกันสร้างความตระหนัก สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อการตาย สร้างจิตวิญญาณของพื้นที่ซึ่งสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคน ที่อาจนำไปสู่การเป็นนโยบาย เรามีความเชื่อและความหวังให้คนไทยเข้าถึงการตายดี ส่วนตัวอยากสร้างสิ่งแวดล้อมที่มีเมตตาต่อคนทุกแบบ โดยเฉพาะคนด้อยโอกาส ในการจากไปอย่างสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

T4-4 **หยั่งรากจิตตปัญญาศึกษา สู่สังคมแห่งความสุข: การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์**	
เวลา-สถานที่	18 สิงหาคม 2566 เวลา 09.00-10.50 น. ห้อง 701 ชั้น 7 อาคารจามจุรี 10
เจ้าภาพ	ดร.จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
รูปแบบ	เสวนา และผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยน-สะท้อนอย่างมีส่วนร่วม
วิทยากร	■ ดร.จิรัฐกาล พงษ์ภคเธียร ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ■ ดร.ศักดิ์ชัย อนันตรีชัย นักวิชาการ-กระบวนกรอิสระ ■ ดร.เพริศพรรณ แดนศิลป์ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
คำเชื้อเชิญ	โครงการหยั่งรากจิตตปัญญาศึกษา สู่สังคมแห่งความสุข ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลา 6 ปี ด้วยพื้นฐานความเชื่อในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ระเบิดจากข้างในของปัจเจกให้เกิดขึ้น เพื่อสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) และกลุ่มคณะทำงาน (Core Team) ที่เป็นแกนขับเคลื่อนงานด้านจิตตปัญญาศึกษาอยู่ในพื้นที่อย่างบูรณาการเข้ากับระบบงานและองค์กร กิจกรรมในห้องย่อยนี้ นำเสนอการเสริมสร้างการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งภาพรวมการดำเนินงานของโครงการหยั่งรากฯ และนำเสนอประเด็นการทำงานในบริบทสถาบันอุดมศึกษา ในแง่เนื้อหา กระบวนการ การทำงานเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงหลากหลายรูปแบบ ทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างเครือข่าย การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย และบอกเล่าประสบการณ์ผลการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงในระดับตนเอง องค์กร และสังคม โดยหวังว่าผู้เข้าร่วมเรียนรู้จะมองเห็นรูปธรรมของแนวทางขับเคลื่อนจิตตปัญญาศึกษาในระบบการศึกษา

T5-5 **รู้งงามในหัวใจฉัน**	
เวลา-สถานที่	18 สิงหาคม 2566 เวลา 09.00-10.50 น. ห้อง 702 ชั้น 7 อาคารจามจุรี 10
เจ้าภาพ	วิชญา โมฬีชาติ สมาคมนักจิตวิทยาคลินิก และกลุ่มขะไจ๋
เป้าหมาย	นำเสนอบทความวิชาการเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งทางใจเพื่อรับมือสถานการณ์วิกฤตในชีวิต
รูปแบบ	นำเสนอผลงานวิชาการและเวิร์กชอป
วิทยากร	วิชญา โมฬีชาติ สมาคมนักจิตวิทยาคลินิก และกลุ่มขะไจ๋
คำเชื้อเชิญ	นำเสนอผลงานวิชาการและเวิร์กชอปของ “ไพ่รุ้ง 21 วัน พารุ้งมาพบใจ: การดูแลใจในภาวะวิกฤติ”
หมายเหตุ	นักจิตวิทยาคลินิกที่เข้าร่วมสามารถรับหน่วยคะแนนการศึกษาต่อเนื่องสาขาจิตวิทยาตามที่คณะกรรมการวิชาชีพกำหนด สามารถแจ้งชื่อและเลขที่ใบอนุญาตการประกอบโรคศิลปะได้ที่จุดลงทะเบียน

T1-4 **แม่มด: ผู้หญิงกับความศักดิ์สิทธิ์ ชีวิตและจิตวิญญาณ**	
เวลา-สถานที่	18 สิงหาคม 2566 เวลา 09.00-10.50 น. ห้อง TK hall ชั้น 1 อาคารศศปาฐศาลา
เจ้าภาพ	ดร.อันธิฌา แสงชัย และศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา
รูปแบบ	เสวนา
วิทยากร	▪ นิพัทธ์พร เพ็งแก้ว ▪ ผศ.ดร.ศรวณีย์ สุขุมวาท ▪ กฤตยา ศรีสรรพกิจ
ผู้ช่วยและทีมงาน	▪ วรวรรณ แรมวัลย์ ▪ กมลนาถ องค์วรรณดี ▪ อชิรญาณ์ เทพไพฑูรย์
คำเชื้อเชิญ	แม่มดคือใคร? แม่มดทำอะไร? และเหตุใดจึงเป็นแม่มด? คำถามเหล่านี้เป็นที่สนใจมากขึ้นในกระแสการเปลี่ยนแปลงของการเรียนรู้ทางจิตวิญญาณในปัจจุบัน และมีผู้ที่เรียกตัวเองว่าแม่มด รวมถึงผู้สนใจจิตวิญญาณผู้หญิง เวทมนตร์ และไสยเวท อันเป็นวิถีดั้งเดิมในชุมชนท้องถิ่นที่พบได้ทุกภูมิภาคทั่วโลกมากขึ้นเรื่อยๆ เราจะมาร่วมกันทำความเข้าใจและเรียนรู้วิถีแม่มดจากวิทยากร ผู้ที่ศึกษาและมีวิถีปฏิบัติที่ทั้งคล้ายคลึงและแตกต่างกันในเส้นทางนี้มายาวนาน

เมื่อฉันกลายเป็นแม่มด: การเดินทางของแม่มดคนหนึ่งในสังคมไทย

อันธิฌา แสงชัย

บทความนี้ศึกษาความเป็นมาที่ทำให้ตัวฉัน ผู้หญิงไทยวัยกลางคนคนหนึ่ง “กลายเป็น” แม่มด และทำงานเคลื่อนไหวทางสังคมในบทบาทนี้ การเป็นแม่มดของฉันเริ่มต้นตั้งแต่เมื่อไหร่ เกิดอะไรขึ้น ภูมิหลัง ประสบการณ์ เพราะอะไรฉันจึงเป็นแม่มด แม่มดสำหรับฉันหมายถึงอะไร และการเป็นแม่มดส่งผลต่อชีวิตของฉันอย่างไร โดยใช้วิธีศึกษาวิจัยแบบอัตชีวประวัติ มองย้อนอดีตผ่านความทรงจำในวัยเด็กตั้งแต่จำความได้จนถึงจุดเปลี่ยนสำคัญในชีวิตซึ่งส่งผลต่อการกลายเป็นแม่มดของฉัน ผลการศึกษาพบว่าพื้นฐานชีวิตที่ส่งผลต่อการเป็นแม่มดของฉันได้แก่ ความเป็นชายขอบและชีวิตที่โดดเดี่ยวในวัยเด็ก ความสนใจที่มีต่อศาสตร์ด้านศิลปะ ปรัชญา ศาสนา และสุนทรียภาพ และการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมทางเพศ พื้นฐานเหล่านี้ได้นำไปสู่ประสบการณ์ความรุนแรง การพังทลายของตัวตน วิกฤติชีวิต จนพบกับการเปลี่ยนผ่านที่สำคัญสามด้านซึ่งเต็มไปด้วยมิติทางจิตวิญญาณและทำให้ฉันกลายเป็นแม่มดในที่สุด ได้แก่ (หนึ่ง) การฟื้นฟูความรักความเมตตาต่อตัวเอง (สอง) การฟื้นฟูพลังอำนาจทางจิตวิญญาณ และ (สาม) การฟื้นฟูความศักดิ์สิทธิ์ของชีวิต ผลการศึกษาทำให้ฉันตระหนักว่าการกลายเป็นแม่มดคือกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางจิตวิญญาณ เป็นตัวตนเป็นการดำรงอยู่ที่มีคุณค่าและความหมายต่อชีวิตของฉันอย่างลึกซึ้ง ส่วนการประกาศว่าเป็นแม่มดคือการต่อสู้ทางการเมืองในมิติจิตวิญญาณรูปแบบหนึ่ง ใช้เวทมนตร์ ไสยเวท และพิธีกรรม เพื่อฟื้นคืนพลังอำนาจและความศักดิ์สิทธิ์ของตนเองและผู้คนในสังคม รวมถึงการสร้างพื้นที่ให้ผู้คนได้กลับไปเชื่อมโยงกับตนเอง กับสรรพสิ่ง สรรพชีวิต สรรพวิญญาณ ที่ล้วนแต่เกื้อกูลเป็นหนึ่งเดียวกัน

T4-2 และ T4-3 เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม: ร่วมสร้างระเบียบวิธีวิจัยแบบ Spirituality	
เวลา-สถานที่	วันที่ 17 สิงหาคม 2566 เวลา 15.10-17.00 น. ห้อง 701 ชั้น 7 อาคารจามจุรี 10
	วันที่ 18 สิงหาคม 2566 เวลา 09.00-10.50 น. ห้อง DJ hall ชั้น 1 อาคารศศนิเวศน์
เจ้าภาพ	ผศ.ดร.สมสิทธิ์ อัสดรนิธี Homemade 35
เป้าหมาย	นำเสนอผลการริเริ่มที่กลุ่มได้ร่วมเรียนรู้ สร้างสรรค์ และทดลองขับเคลื่อนผลงานดังกล่าวมาตลอด 6 เดือนที่ผ่านมา เน้นการนำเสนอมุมมอง หนทางการเข้าถึงความรู้ และวิธีการ/เครื่องมือการแสวงหาความรู้ที่อยู่บนวิถีทางแบบจิตวิญญาณ ทั้งนี้เพื่อวางรากฐานและมุ่งสู่การเข้าถึงศักยภาพอย่างเป็นองค์รวมให้แก่มนุษย์ รวมถึงการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขระหว่างผู้คน ชุมชน สังคม โลก และธรรมชาติในภาพใหญ่ได้ต่อไป
รูปแบบ	นำเสนอบทความวิชาการแบบ Round Table Presentation
ผู้นำเสนอ	▪ ศักดิ์ชัย เอี่ยมกระสินธุ์ ▪ เดโช นิธิกิตตน์ขจร ▪ รศ.ดร.ศศิลักษณ์ ขยันกิจ, อ.ดร.ณฐิณี เจียรกุล, สิริธิดา ชินแสงทิพย์, โชติพัชร์ สมบุญตนนท์ ▪ พิมพ์พจี เย็นอุรา ▪ จิรวุฒิ พงษ์โสภณ, รัญญา จิตต์อาจหาญ, เหมันต์ พรหมสนธิ์ ▪ ผศ.ดร.ชุติมา มณีวัฒนา ▪ ดร.จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร
คำเชื้อเชิญ	นำเสนอผลการริเริ่มสร้างสรรค์งานอันเป็นการวางรากฐานระเบียบวิธีวิจัยแบบจิตวิญญาณในสังคมไทย เพื่อการเข้าถึงศักยภาพมนุษย์อย่างเป็นองค์รวม และการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขระหว่างมนุษย์ สังคม โลกและธรรมชาติ เพื่อจุดประกายความคิดและต้นแบบตัวอย่างของการขับเคลื่อนงาน/งานวิจัยแบบ Spirituality ที่สร้างเสริมสุขภาวะทางจิตวิญญาณ

การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม: ร่วมสร้างสรรค์ระเบียบวิธีวิจัยแบบ Spirituality

กลุ่ม Homemade 35 และศูนย์ความรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา

ในปัจจุบัน จิตวิญญาณ (Spirituality) ได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในมิติหลักของการมีสุขภาวะของมนุษย์ อีกทั้งยิ่งทวีความสำคัญต่อโลกวิชาการด้วยเหตุว่า จิตวิญญาณคือแก่นสารเบื้องลึกในความเป็นมนุษย์ และเชื่อมโยงอยู่กับความเป็นจริงในทุกมิติของชีวิต การเปิดพื้นที่ของการวิจัยให้ครอบคลุมมิติเชิงจิตวิญญาณ อีกนัยหนึ่งก็คือการยกระดับการแสวงหาความรู้ของมนุษย์อย่างเป็นระบบให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์และสามารถอธิบายความเป็นจริงได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้นนั่นเอง บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมสร้างสรรค์ต้นแบบของระเบียบวิธีวิจัยแบบ Spirituality ในหมู่นักวิชาการไทย โดยอาศัยการทำงานโครงการอย่างมีส่วนร่วมและนำเสนอการเรียนรู้ร่วมกันบนกระบวนทัศน์แบบองค์รวม ขั้นตอนหลักประกอบด้วย การทบทวนแนวทางการขับเคลื่อนงานเชิงจิตวิญญาณในโลกกว้างทางวิชาการพร้อมกับการสร้างพันธะสัญญาในกลุ่มเครือข่าย การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อริเริ่มต้นแบบระเบียบวิธี การลงมือปฏิบัติพร้อมกับสะท้อนผล และการสรุปสังเคราะห์ผลงาน ผลการศึกษาได้ชี้ให้เห็นถึงความหมาย หนทาง และขั้นตอนการทำงานอันเป็นต้นแบบของการขับเคลื่อนงานวิจัยที่มีมิติจิตวิญญาณ รวมถึงญาณทัศนะที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทั้งหมดอาจสะท้อนได้ว่า วิธีการทำงานวิจัยจะเป็นอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของจิตสำนึกของนักวิจัยคนนั้น

Session IV
Friday 11:10 – 13:00

ห้องประชุมวิชาการย่อย ช่วงที่ 4

วันศุกร์ 11:10 – 13:00 น.

T1-5 สุขภาวะทางปัญญาเพื่อสันติภาพ: วงจรชีวิตในการเรียนรู้เพื่อสันติ	
เวลา-สถานที่	18 สิงหาคม 2566 เวลา 11.10-13.00 น. ห้อง 801 ชั้น 8 อาคารจามจุรี 10
Facebook Live	เพจจิตวิวัฒน์ - New Consciousness
เจ้าภาพ	ดร.เอกพันธุ์ ปิณฑวณิช สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เป้าหมาย	นำเสนอบทความทางวิชาการที่เชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านสันติภาพกับกระบวนการการเรียนรู้ของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย
รูปแบบ	เสวนา
วิทยากร	■ ดร.เอกพันธุ์ ปิณฑวณิช สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ■ งามศุกร์ รัตนเสถียร สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ■ รัฐวิศว์ เอื้อประชานนท์ มูลนิธิความร่วมมือสันติภาพ ■ บดินทร์ สายแสง สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ■ ศศิธร มารัตน์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตนครสวรรค์
ผู้ทรงคุณวุฒิ	■ รศ.ดร.โคทม อารียา ที่ปรึกษาสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ■ รศ.ดร.มารค ตามไท นักวิชาการจากสาขาการสร้างสันติภาพ มหาวิทยาลัยพายัพ ■ อ.ชญานิษฐ์ พูลยรัตน์ อาจารย์สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คำเชื้อเชิญ	นำเสนอการร้อยเรียงความสำคัญของสันติภาพในชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย โดยประมวลทฤษฎีและแนวคิดเรื่องปรัชญาสันติภาพ (peace philosophy) การศึกษาเพื่อสันติภาพ (education for peace) สันติทวิกวาร (everyday peace) สันติวัฒนธรรม (culture of peace) และมรณสันติ (peaceful death) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า สังคมที่มีสันติภาพจะเป็นสิ่งที่รับประกันว่ามนุษย์สามารถจะใช้ชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายโดยมีสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์

สุขภาวะทางปัญญาเพื่อสันติภาพ: วงจรชีวิตในการเรียนรู้เพื่อสันติ

เอกพันธุ์ ปิณฑวณิช สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อพูดถึงสันติภาพผู้คนก็จะมีจินตนาการถึงสันติภาพอย่างหลากหลาย และจินตนาการเหล่านั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นภาพของความสุขสงบ ดังนั้นสันติภาพและความสุขสงบจึงดูเหมือนมีความเชื่อมโยงกันไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ทั้งนี้บทความฉบับนี้จะพยายามชี้ให้เห็นว่า นอกจากจินตนาการของสันติภาพของแต่ละคนจะมีความหลายหลายของความสุขสงบแล้วนั้น สันติภาพสามรถถูกนำมาอธิบายได้ในหลากหลายมิติและมุมมอง ทั้งนี้คำนิยามของสันติภาพอาจจะมีความครอบคลุมให้หลายหลายมิติเช่นเดียวกัน หลายคนอาจจะอธิบายสันติภาพในเรื่องของสภาวะทางจิต หรือสภาพภายในจิตใจซึ่งผู้คนอาจจะสามารถฝึกฝนตนเองให้มีจิตภาวะที่มีสันติภายในตนเองได้ อย่างไรก็ตามในมิติอื่น ๆ เช่น มิติในเรื่องแนวความคิดปรัชญาเพื่อเป็นรากฐานในการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสันติภาพ การศึกษาและกระบวนการการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เข้าใจความสำคัญของการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ การใช้สันติภาพและสันติวิธีในชีวิตประจำวัน การสร้างวัฒนธรรมในสังคมเพื่อให้เกิดปัจจัยในการสร้างสันติภาพ และเมื่อใกล้จะถึงเวลาของการสิ้นอายุไข เราในฐานะมนุษย์ก็สามารถที่จะเตรียมตัวและเตรียมความพร้อมในการจากโลกนี้ไปอย่างสันติ ดังนั้น บทความชิ้นนี้จึงใช้หัวข้อว่า "สุขภาวะทางปัญญาเพื่อสันติภาพ" โดยจะเป็นการร้อยเรียงความสำคัญของสันติภาพในชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย ทั้งนี้จะประมวลทฤษฎีและแนวคิดในเรื่องปรัชญาสันติภาพ (peace philosophy) การศึกษาเพื่อสันติภาพ (education for peace) สันติทวิกวาร (everyday peace) สันติวัฒนธรรม (culture of peace) และ มรณสันติ (peaceful death) เพื่อให้เห็นว่ามนุษย์เรามีความพยายามในการอธิบายความหมายของสันติภาพมาอย่างยาวนาน และการเข้าใจหลักปรัชญาและแนวความคิดเหล่านี้จะทำให้ผู้คนเข้าใจสันติภาพได้มากขึ้นผ่านกระบวนการการเรียนรู้ การใช้ในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมทางสังคม จวบจนเราสิ้นลม การเรียนรู้เพื่อสันติภาพก็จะช่วยให้เราสามารถจากโลกนี้ไปอย่างสงบ ทั้งนี้บทความนี้จะชี้ให้เห็นว่าสังคมที่มีสันติภาพจะเป็นสิ่งที่รับประกันว่ามนุษย์สามารถที่จะใช้ชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายโดยมีสิทธิ เสรีภาพ และศักดิศรีความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์

ปรัชญาสันติภาพ

เอกพันธุ์ ปิณฑวณิช สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทความเรื่องปรัชญาสันติภาพเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนองานทางวิชาการในหัวข้อหลักคือ "สุขภาวะทางปัญญาเพื่อสันติภาพ" ทั้งนี้เมื่อกล่าวถึงสุขภาวะทางปัญญาเพื่อสันติภาพ การเข้าใจเรื่องของแนวความคิดพื้นฐาน และปรัชญาสันติภาพจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสุขภาวะทางปัญญาหมายถึง ความรู้ที่จะนำไปสู่การสร้างความสมดุลระหว่างจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม ดังนั้น ปรัชญา ซึ่งหมายถึง "ความรักในปัญญา" ก็เป็นพื้นฐานในกระบวนการการเรียนรู้ที่จะสามารถทำให้มนุษย์สามารถจะสร้างสันติภาพ โดยคำนึงถึงการสร้างความสมดุลของปัจจัยดังกล่าว ทั้งนี้ บทความชิ้นนี้เป็นการรวบรวมแนวความคิดและปรัชญาสันติภาพซึ่งนักคิดและนักวิชาการด้านสันติภาพได้นำเสนอไว้ในบริบทต่าง ๆ ซึ่งสามารถจะทำให้ผู้ที่สนใจในองค์ความรู้ด้านสันติภาพสามารถนำไปประยุกต์ในการทำวิจัยและการสร้างสันติภาพในสังคมต่อไปได้ โดยเนื้อหาของบทความจะเชื่อมโยงแนวความคิดในหลักของญาณวิทยา และหลักปรัชญาอื่น ๆ เพื่อสะท้อนให้เห็นว่า ปรัชญาเหล่านี้มีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ในระดับปัจเจก ซึ่งอาจจะนำไปสู่การสร้างสันติภาพในสังคมที่กว้างขึ้นได้ และปรัชญาสันติภาพจะช่วยให้คนในสังคมเกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมได้

การศึกษาเพื่อสันติภาพ

เอกพันธุ์ ปิณฑวณิช สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ รัฐวิศว์ เอื้อประชานนท์ มูลนิธิความร่วมมือสันติภาพ

บทความเรื่องการศึกษาเพื่อสันติภาพเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนองานทางวิชาการในหัวข้อหลักคือ "สุขภาวะทางปัญญาเพื่อสันติภาพ" ทั้งนี้เมื่อกล่าวถึงสุขภาวะทางปัญญาเพื่อสันติภาพการเข้าใจเรื่องของการศึกษาเพื่อสันติภาพจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าสุขภาวะทางปัญญา หมายถึง ความรู้ที่จะนำไปสู่การสร้างความสมดุลระหว่างจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม การศึกษาเพื่อสันติภาพนั้นต่างจากสิ่งที่คนในสังคมเรียกว่า "สันติศึกษา" เพราะสันติศึกษาคือการให้การศึกษา การส่งต่อความรู้ การพัฒนาความรู้ด้านสันติภาพผ่านระบบการศึกษา แต่การศึกษาเพื่อสันติภาพมีมิติในเรื่องของการศึกษาที่กว้างและครอบคลุมปริมณฑลทางความรู้มากกว่าการศึกษาในระบบ ทั้งนี้ การศึกษาเพื่อสันติภาพไม่ได้ละทิ้งการให้การศึกษา การส่งต่อความรู้ และการพัฒนาความรู้ในระบบการศึกษา แต่เป็นความพยายามในการสร้างองค์ความรู้ด้านสันติภาพ ให้อยู่ในลักษณะของการเรียนรู้ทางธรรมชาติทั้งนี้การเรียนรู้ตามธรรมชาติตลองช่วงชีวิตเป็นกระบวนการในการสร้างกระบวนการในการเรียนรู้ทั้งในระดับปัจเจก และในระดับสังคมวงกว้าง ซึ่งคาดหวังว่าจะเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่จะนำไปสู่การสร้างทัศนคติที่ปฏิเสธความรุนแรงในทุกรูปแบบ และการเปลี่ยนแปลงความขัดแย้งโดยสันติวิธีและสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดนวัตกรรมทางสังคมใหม่ ๆ ในการเคารพความแตกต่าง และสิทธิเสรีภาพของเพื่อนมนุษย์ บทความชิ้นนี้มีเนื้อหาในการนำเสนอความสำคัญของกระบวนการทางสังคมในการสร้างปัจจัยและช่องทางที่จะนำไปสู่การศึกษาเพื่อสันติภาพ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาเพื่อสันติภาพกับการสร้างทัศนคติทางสังคม ที่จะช่วยให้คนในสังคมเรียนรู้ที่จะปฏิเสธความรุนแรงในทุกรูปแบบ และทำให้คนในสังคมมีความเข้าใจว่า การสร้างสันติภาพนั้นเป็นบทบาทหน้าที่ของมนุษย์ทุกคนในสังคม และทุกคนมีศักยภาพในการนำพาสังคมไปสู่เป้าหมายนั้น ในขณะเดียวกันก็จะแสดงให้เห็นว่าการสร้างสันติภาพไม่ได้เป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่แต่อย่างใด แต่สามารถทำได้ในชีวิตประจำวันของเราทุกคน และท้ายที่สุดความพยายามของปัจเจก จะทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เป็นไปโดยกลมกลืนและสมดุลผ่านการศึกษาเพื่อสันติภาพ

สันติวัฒนธรรม

บดินทร์ สายแสง สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล และ เอกพันธุ์ ปิณฑวณิช สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทความเรื่องสันติวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนองานทางวิชาการในหัวข้อหลักคือ "สุขภาวะทางปัญญา เพื่อสันติภาพ" ทั้งนี้เมื่อกล่าวถึงสุขภาวะทางปัญญาเพื่อสันติภาพ การเข้าใจเรื่องสันติวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญต่อ การมีสภาวะแวดล้อมที่มีสุขภาวะที่ดีของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าสุขภาวะทางปัญญาหมายถึง ความรู้ที่จะนำไป สู่การสร้างความสมดุลระหว่างจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม สันติวัฒนธรรม คือ การสร้างวัฒนธรรม คุณค่า ทัศนคติ พฤติกรรม และการใช้ชีวิตประจำวันที่ทำให้สภาพแวดล้อมของการเรียนรู้และการใช้ชีวิตของมนุษย์ที่เอื้อ อำนวยให้ผู้คนปฏิเสธการใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบ รวมถึงการเรียนรู้ที่จะเปิดพื้นที่ในการสื่อสารและ ปฏิสัมพันธ์ของผู้คนในสังคม การสร้างวัฒนธรรมเช่นนี้หมายรวมไปถึงการยอมรับและแผ่กระจายของสันติภาพอัน สถาพร เนื้อหาของบทความนี้จะชี้ให้เห็นปัจจัยของการใช้ความรุนแรงของคนในสังคมที่มักจะเลือกการใช้ความรุนแรงเมื่อ เผชิญกับประเด็นความขัดแย้ง โดยเฉพาะความขัดแย้งเชิงโครงสร้างและอำนาจ และความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับ คุณค่าต่าง ๆ เช่น ความขัดแย้งทางอัตลักษณ์ ความเชื่อ วิถีชีวิต ความขัดแย้งทางการเมือง และความขัดแย้งโดยเหตุที่ กระทบกับความสามารถในการดำรงอยู่ของชีวิตมนุษย์ แนวความคิดเรื่องสันติวัฒนธรรมในบทความชิ้นนี้ จะนำเสนอการเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการเรียนรู้ของคนในสังคม และการพัฒนาของกระบวนการการเรียนรู้เป็น ทัศนคติของคนในสังคม ซึ่งทัศนคติเหล่านี้คือตัวขับเคลื่อนการพัฒนาวัฒนธรรมและการเป็นที่ยอมรับของคนใน สังคมไม่ว่าวัฒนธรรมนั้นจะเสริมสร้างให้เกิดการใช้ความรุนแรงหรือลดการใช้ความรุนแรง ทั้งนี้การสร้างสันติ วัฒนธรรมคือการลดปัจจัยของกระบวนการเรียนรู้และการส่งต่อความรู้ที่นำไปสู่ความรุนแรง และเสริมสร้างปัจจัย และกระบวนการเรียนรู้ที่จะสร้างทัศนคติในการปฏิเสธความรุนแรงในทุกรูปแบบ นอกเหนือจากนั้นเนื้อหาของบทความนี้ ยังให้ความสำคัญกับการสร้างสันติวัฒนธรรมในโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมที่เคารพในความแตกต่างหลากหลาย การเคารพสิทธิมนุษยชน การพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และการเคารพในเสรีภาพและศักดิศรีความเป็นมนุษย์

สันติทวิกวาร (everyday peace): บทเรียนจากนานาชาติ

งามศุกร์ รัตนเสถียร สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความ “สันติทวิกวาร (everyday peace): บทเรียนจากนานาชาติ” เป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอ งานทางวิชาการในหัวข้อหลักคือ "สุขภาวะทางปัญญาเพื่อสันติภาพ" ทั้งนี้เมื่อกล่าวถึงสุขภาวะทางปัญญา เพื่อสันติภาพ การทำความเข้าใจเรื่องสันติทวิกวาร/สันติภาพในชีวิตประจำวันโดยสามัญชน (ordinary people) ซึ่งถือเป็นกระบวนการเรียนรู้หนึ่ง ที่จะช่วยขยายมุมมองและความเข้าใจเรื่องสันติภาพให้กว้างและมี มุมมองที่หลากหลายมากขึ้น รวมทั้งเห็นสันติภาพที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นด้วย ที่ผ่านมาคนส่วนใหญ่มีมายา คติต่อเรื่องสันติภาพ ซึ่งคิดว่าสันติภาพไม่สามารถเกิดขึ้นจริงได้ ส่วนหนึ่งเพราะคิดว่าสันติภาพเป็นเรื่อง นามธรรม/เพ้อฝัน และมักจะคุ้นชินหรือติดกับดักอยู่ในวัฏจักรความรุนแรง ตามหน้าสื่อทั้งออนไลน์และ ออฟไลน์จนทำให้หลงลืมสันติภาพที่ดำรงอยู่ในชีวิตประจำวันไปเลย งานศึกษานี้จึงให้ความสำคัญกับปฏิบัติการสันติภาพที่ดำรงอยู่ในชีวิตประจำวันโดยสามัญชน ซึ่งจะ ศึกษาบทเรียนจากประเทศกัมพูชา ฟิลิปปินส์และพม่า โดยหวังว่า บทเรียนจากประเทศทั้ง 3 นี้ จะเป็นคุณูปการให้กับนักวิชาการและภาคประชาสังคม ที่มีความสนใจในเรื่องความขัดแย้งและสันติภาพ ได้นำ แนวคิดสันติทวิกวารและประสบการณ์จากนานาชาติไปประยุกต์ใช้ต่อไป

มรณะสันติ

ศศิธร มารัตน์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตนครสวรรค์

บทความเรื่องมรณะสันติ (Peaceful death) เป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอในงานประชุมวิชาการในหัวข้อ “สุขภาวะทางปัญญาเพื่อสันติภาพ:วงจรชีวิตในการเรียนรู้เพื่อสันติ”ชีวิตมนุษย์ย่อมมีทุกช่วงเวลาแห่งการเรียนรู้การใช้ชีวิต และช่วงเวลาแห่งการคงอยู่ที่แตกต่างกัน มนุษย์ไม่สามารถเลือกเกิดได้แต่มนุษย์ควรที่จะสามารถเลือกที่จะตายดีได้ และด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ทำให้มนุษย์เราอายุยืนยาวขึ้นและสามารถยืดกระบวนการตายออกไปได้ เนื้อหาบทความนี้จะทำให้เข้าใจถึง มรณะสันติ (Peaceful death) ซึ่งเป็นการจัดการระดับคุณภาพชีวิต การอยู่อย่างสันติเพื่อค้นหาความหมายและคุณค่าในชีวิต การเตรียมความพร้อมสำหรับความตายในมิติต่างๆเพื่อเผชิญความตายในช่วงขณะจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบ ซึ่งที่นี้จะกล่าวถึงการตายดี ในมุมมองด้านร่างกาย ด้านจิตวิญญาณและ ด้านสังคมซึ่งหมายรวมถึงศาสนาและวัฒนธรรม การเข้าถึงการตายดีไม่ได้เป็นหน้าที่ของปัจเจกบุคคลเพียงลำพังแต่หากต้องอาศัยครอบครัวและบุคลากรทางการแพทย์ในการดูแลประคับประคอง (palliative care) นอกจากนี้ บทความยังให้เห็นความสำคัญของการเตรียมตัวตาย เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการ“เตรียมตัวตายไว้ก่อนตาย” ด้วยการวางแผนการดูแลล่วงหน้า (Advance care plan) เพื่อการสื่อสารระหว่างบุคคลกับครอบครัว เป็นแนวทางแก่บุคลากรทางการแพทย์ในการดูแลและเพื่อเป็นการลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต นำไปสู่มรณะสันติ (Peaceful death)

T2-4 **การพัฒนางานอาสาสมัครในระบบโรงพยาบาล**	
เวลา-สถานที่	18 สิงหาคม 2566 เวลา 11.10-13.00 น. ห้อง 802 ชั้น 8 อาคารจามจุรี 10
เจ้าภาพ	นภนาท อนุพงศ์พัฒน์ มูลนิธิเครือข่ายพุทธิกา
เป้าหมาย	การสื่อสารประเด็นที่มาจากการทำงานของฝ่ายปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่โจทย์วิจัยของนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การสนับสนุนเชิงนโยบาย
รูปแบบ	สนทนาอ่างปลา
วิทยากร	■ ผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุข: นพ.ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน (รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข) ■ สถาบันประสาทวิทยา: ผศ.พิเศษ นพ.ธนินทร์ เวชชาภินันท์ (ผู้อำนวยการ) นพ.วุฒิพงษ์ ฐิรโฆไท (ประธานคณะทำงานจิตอาสาสถาบันประสาทวิทยา) นางอุไรวรรณ เนตรขำ (พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ) ■ โรงพยาบาลราชวิถี: นพ.จินดา โรจนเมธินทร์ (ผู้อำนวยการ) ■ ศูนย์การแพทย์ปัญญานันทภิกขุ ชลประทาน: ผศ.นพ.สุรสิทธิ์ ตั้งสกุลวัฒนา (ผู้อำนวยการ) ■ อาสาสมัครและผู้ดูแลอาสาสมัครในโรงพยาบาล: นางพนิตานันท์ พวงจันทร์แดง ■ นักวิชาการด้านนโยบาย: นพ.ดร.วิรุฬ ลิ้มสวาท (หัวหน้ากลุ่มวิจัยสังคมและสุขภาพ สำนักวิชาการสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข) ■ มูลนิธิเครือข่ายพุทธิกา: นายนภนาท อนุพงศ์พัฒน์
ผู้ดำเนินรายการ	ประสาน อิงคนันท์ บริษัท บุญมีฤทธิ์ มีเดีย จำกัด
คำเชื้อเชิญ	สถานการณ์ปัจจุบันของโรงพยาบาลที่ต้องรับมือผู้ป่วยจำนวนมาก โดยเฉพาะในโรงพยาบาลรัฐ ทำให้เป็นเรื่องยากหากจะแก้ปัญหาด้วยกำลังเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลเพียงฝ่ายเดียว โรงพยาบาลหลายแห่งต้องการอาสาสมัครเข้ามาช่วยงาน เพื่อลดปัญหาในการทำงานหรือการกระทบกระทั่งกับผู้ป่วย แต่อีกด้านหนึ่ง ทัศนคติที่มองว่าอาสาสมัครเป็นเพียงแรงงานให้เปล่าที่ไม่ต้องมีระบบดูแลบริหารจัดการ การขาดกลไกสนับสนุนอย่างเป็นทางการ และการไม่มีนโยบายชัดเจนเรื่องการมีส่วนร่วมในระบบบริการสุขภาพของภาคส่วนอื่นนอกจากบุคคลากรวิชาชีพ ล้วนทำให้เกิดอุปสรรคต่อความยั่งยืนของการทำงานอาสาสมัครในโรงพยาบาล มูลนิธิเครือข่ายพุทธิกาจึงเชิญผู้เกี่ยวข้องมาร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการและการทำงานอาสาสมัครในโรงพยาบาล ทั้งตัวแทนอาสาสมัคร ตัวแทนเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล ผู้บริหารโรงพยาบาล ผู้กำหนดนโยบาย นักวิชาการ เพื่อให้เห็นผลดี ผลเสีย อุปสรรค และโอกาสในการทำให้งานอาสาสมัครในโรงพยาบาลเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริการสุขภาพ และดำเนินการได้ต่อเนื่องตลอดไป

T3-5 **สุขภาวะทางจิตวิญญาณของชุมชนชายขอบ**	
เวลา-สถานที่	18 สิงหาคม 2566 เวลา 11.10-13.00 น. ห้อง 803 ชั้น 8 อาคารจามจุรี 10
Zoom meeting	https://us02web.zoom.us/j/8900685787 Meeting ID: 890 068 5787
เจ้าภาพ	■ ผศ.ดร.อลิสา หะสาเมาะ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ■ ผศ.ดร.ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ■ ผศ.ดร.วลัญช์ชยา เขตบำรุง คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
วิทยากร	■ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พุมรี อรรถรัฐเสถียร อาจารย์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะการคิดเพื่อการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และตัวแทนกลุ่มโยคะ (พุทธ) ■ ผศ.ดร.อัจฉรา จินวงษ์ อาจารย์สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ■ คุณบุศรา ศรีวิชัย นักวิชาการสาธารณสุขอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ
รูปแบบ	นำเสนอบทความวิชาการ Hybrid
คำเชื้อเชิญ	■ บทสังเคราะห์จากประสบการณ์การทำงานของกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ ภาคประชาสังคม และนักวิชาการ ที่ขับเคลื่อนสุขภาวะทางปัญญาในชายแดนใต้ และสามารถฝ่าฝันความยากลำบาก ก้าวข้ามบาดแผลทางใจ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ■ นักวิชาการและนักสาธารณสุขในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้พยายามแก้ไขปัญหาโครงการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ส่งผลต่อประชาชน ผลักดันให้มีการประเมินผลกระทบทางสุขภาวะโดยชุมชน (Community Health Impacts Assessment : CHIA) เพื่อให้ครอบคลุมถึงสุขภาวะทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ

มนุษย์กับธรรมชาติ และสุขภาวะทางจิตวิญญาณของคนชายขอบจากงานวิจัยไทบ้าน

ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สุขภาวะทางจิตวิญญาณหรือสุขภาวะทางปัญญา เป็นประเด็นสำคัญที่วงวิชาการด้านสุขภาพและด้านสังคมศาสตร์ให้ความสำคัญมากขึ้น แต่นิยามสุขภาวะทางปัญญายังไม่มีความชัดเจน บทความนี้ต้องการอธิบายให้เห็นถึงนิยามสุขภาวะทางปัญญาหรือจิตวิญญาณ (spiritual health) ของคนชายขอบ (marginalized people) ที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติ (nature) โดยการวิจัยเอกสาร จากงานวิจัยไทบ้าน ซึ่งกลุ่มคนในงานวิจัยทั้งหมด ล้วนแต่เป็นคนที่ถูกทำให้เป็นชายขอบในมิติของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ผู้เขียนยังใช้วิธีการมีส่วนร่วมทางสังคม (participant observation) และประยุกต์ใช้แนวคิดความรู้ท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม (traditional ecological knowledge) ผนวกกับการตีความสุขภาวะที่หมายรวมถึงสุขภาวะทางจิตวิญญาณในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า จิตวิญญาณของคนชายขอบมีฐานมาจากการมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์และสามารถเข้าถึงได้โดยใช้ความรู้เฉพาะถิ่นและความรู้ท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม และการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติผ่านโลกทัศน์ที่ให้ความหมายต่อธรรมชาติอย่างมีจริยธรรม ในเชิงแนวคิดทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ บทความนี้ เสนอว่า การจะเข้าใจสุขภาวะทางจิตวิญญาณของคนชายขอบควรให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนกับธรรมชาติผ่านวิถีชีวิตและโลกทัศน์ของพวกเขา

T4-5 **เมื่อนักศึกษาจิตตปัญญาทำวิจัย: เรื่องราว เรียนรู้ เติบโต เปลี่ยนแปลง**	
เวลา-สถานที่	18 สิงหาคม 2566 เวลา 11.10-13.00 น. ห้อง 701 ชั้น 7 อาคารจามจุรี 10
เจ้าภาพ	ดร.อริสา สุมามาลย์ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
เป้าหมาย	สื่อสารคุณค่าของงานวิจัยแนวจิตตปัญญาศึกษา
รูปแบบ	นำเสนอผลงานวิจัยแบบโต๊ะกลม เพื่อให้บรรยากาศเป็นกันเอง และผู้เข้าร่วมสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้วิจัยในประเด็นที่สนใจได้
ผู้ดำเนินรายการ	ดร.อริสา สุมามาลย์ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้นำเสนอบทความ	▪ ชนะพัฒน์ อิ่มใจ ▪ ปาริชาติ เลิศบุญเหรียญ ▪ เพ็ญนภา เสน่ห์ลักษณา ▪ เลิศศิริ สมบูรณ์ทรัพย์ ▪ ศศิ มาสุข ▪ สุพิชฌาย์ เอี่ยมดิลกวงศ์
คำเชื้อเชิญ	การนำเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมุ่งการสร้างความรู้ความเข้าใจและการฝึกปฏิบัติบนวิถีแห่งประสบการณ์ ที่ว่าด้วยตนเอง ผู้อื่น ชุมชน สังคม โลกและธรรมชาติอย่างเป็นองค์รวม การนำเสนองานวิจัยในแนวทางจิตตปัญญาศึกษาไม่ใช่เป็นเพียงการนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ แต่ยังต้องการสื่อให้สังคมได้เรียนรู้ร่วมกันว่า การทำงานวิจัยสามารถเป็นกระบวนการคลี่คลายเรื่องราวภายในใจ เติบโต เปลี่ยนแปลง และเติมเต็มคุณค่าในชีวิตของผู้วิจัยไปพร้อมกันได้ ผลงานวิทยานิพนธ์ที่จะนำเสนอมีความหลากหลาย ทั้งในแง่ระเบียบวิธีวิจัยและเนื้อหา อาทิ การดูแลผู้ป่วยด้านจิตใจ สุนทรียสนทนาในครอบครัว การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การเจริญสติในชีวิตการทำงาน

เมื่อนักศึกษาจิตตปัญญาทำวิจัย : เรื่องราว เรียนรู้ เติบโต เปลี่ยนแปลง

อริสา สุมามาลย์ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

เป็นการนำเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมุ่งการสร้างความรู้ความเข้าใจ และการฝึกปฏิบัติบนวิถีแห่งประสบการณ์ที่ว่าด้วยตนเอง ผู้อื่น ชุมชน สังคม โลกและธรรมชาติอย่างเป็นองค์รวม การนำเสนองานวิจัยในแนวทางจิตตปัญญาศึกษาจึงไม่ใช่เพียงการนำเสนอองค์ความรู้ใหม่เท่านั้น แต่ยังต้องการสื่อให้สังคมได้เรียนรู้ร่วมกันว่าการทำงานวิจัยสามารถเป็นกระบวนการคลี่คลายเรื่องราวภายในใจ เติบโต เปลี่ยนแปลง และเติมเต็มคุณค่าในชีวิตของผู้วิจัยไปพร้อมกันได้ ผลงานวิทยานิพนธ์ที่จะนำเสนอมีความหลากหลาย ทั้งในแง่ระเบียบวิธีวิจัยและเนื้อหา อาทิ การดูแลผู้ป่วยด้านจิตใจ สุนทรียสนทนาในครอบครัว การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การเจริญสติในชีวิตการทำงาน โดยการนำเสนอผลงานวิจัยจะเป็นรูปแบบโต๊ะกลม เพื่อให้บรรยากาศเป็นกันเอง ผู้เข้าร่วมสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้วิจัยในประเด็นที่สนใจได้

การสนทนาระหว่างฉันกับแม่ : ประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงมิติภายในของผู้ดูแลผ่านการสนทนากับผู้ป่วยอัลไซเมอร์

ชนะพัฒน์ อิ่มใจ สมสิทธิ์ อัสดรนิธี และ จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจุบันโรคอัลไซเมอร์ กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญทางสาธารณสุขเนื่องจากมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น และการดูแลผู้ป่วยทำให้ผู้ดูแลเกิดความทุกข์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ และสังคม จนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของทั้งผู้ป่วยและผู้ดูแลผู้ป่วย การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงมิติภายในของการเป็นผู้ดูแล ผ่านการสนทนากับแม่ซึ่งเป็นผู้ป่วยอัลไซเมอร์ โดยใช้การวิจัยแบบฮิวริสติก (Heuristic Research) และเก็บข้อมูลจากประสบการณ์จากมิติภายใน โดยเน้นที่ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและสภาวะจิตใจภายในของตัวผู้วิจัยเองเป็นหลัก ผ่านการเขียนบทสะท้อนสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการสนทนาอย่างลึกซึ้งระหว่างแม่กับฉันในชีวิตประจำวัน โดยอาศัยบริบทความสัมพันธ์แม่ซึ่งเป็นผู้ป่วยอัลไซเมอร์กับลูกที่มีมาแต่เดิมเป็นสำคัญ เพื่อใคร่ครวญจนเกิดการตระหนักรู้ และมองเห็นสิ่งต่างๆตามความเป็นจริง และนอกจากนี้ในระหว่างวันยังมีการปฏิบัติผ่านความสงบนิ่ง การทำสมาธิ และฝึกเมตตาภาวนา เพื่อเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตประจำวันในมิติต่างๆได้อย่างสมดุล โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงมิติภายในของตนเอง โดยผลของการเรียนรู้ผ่านการสังเกต รับรู้ และเท่าทันมิติภายในของตนเองอย่างซื่อตรง ไม่หลบหนีหรือต่อสู้กับสิ่งต่างๆที่รับรู้ โดยเฉพาะการดูแลแม่ผ่านความรักของหัวใจอันบริสุทธิ์ผ่านภาษารักของตัวเองอย่างซื่อตรง ถือเป็นพลังของการเปลี่ยนแปลงของมิติภายในที่ทรงพลังอย่างแท้จริง ทำให้การดูแลแม่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ความทุกข์ด้านต่างๆลดลง และนอกจากนี้ยังพบว่า มุมมองของการใช้ชีวิตของตนเองดีขึ้น เป็นชีวิตที่มีความหมาย มีพลัง เห็นความงามในทุกสรรพสิ่ง และเชื่อมโยงกับสิ่งต่างๆผ่านจิตวิญญาณของการเป็นผู้ดูแล

การสืบค้นตนเองของผู้วิจัยในการเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยด้านจิตใจในครอบครัว

ปาริชาติ เลิศบุญเหรียญ หิมพรรณ รักแต่งาม และ เพริศพรรณ แดนศิลป์ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสืบค้นตนเองของผู้วิจัยในการเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยด้านจิตใจในครอบครัว ซึ่งเป็นผลมาจากฝึกปฏิบัติตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบไปด้วย การภาวนาในรูปแบบ การฟังอย่างลึกซึ้ง และการเขียนอย่างใคร่ครวญ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเรื่องเล่า (Narrative Inquiry) ที่ผู้วิจัยได้สืบค้น ทบทวน และใคร่ครวญถึงเหตุการณ์และประสบการณ์ต่างๆในชีวิตที่หล่อหลอมและส่งผลต่อการเป็นผู้ดูแล ผลการวิจัยพบว่า การสืบค้นตนเองของผู้วิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ 1. “ฉัน” คือผู้กอบกู้ ช่วงของการหล่อหลอมตัวตนของผู้ดูแลที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดความเชื่อ มีความคาดหวัง และยึดมั่นถือมั่นในตัวตนว่าตนเองจะเป็นผู้ทำให้สถานการณ์ต่างๆภายในบ้านเป็นไปตามที่ตนคาดหวังทุกประการ 2. “ฉัน” ผู้แหลกสลาย ช่วงของการสูญเสียสมาชิกในครอบครัวและสถานการณ์ต่างๆไม่เป็นดั่งที่มุ่งหวัง ผู้วิจัยต้องเผชิญหน้ากับความล้มเหลวและความผิดหวังที่มีต่อตัวเองกับการเป็นผู้ดูแล 3. “ฉัน” ผู้ศิโรราบต่อความจริง ช่วงของการกลับมาตระหนักรู้ถึงการยึดติดในเรื่องต่างๆ และความขัดแย้งภายในจิตใจที่ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงที่มาของความทุกข์ในการเป็นผู้ดูแล ค้นพบความจริง และมีความเข้าใจชีวิตมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่ค่อยๆเกิดขึ้นในการสืบค้นแต่ละช่วงเวลา เกิดจากการที่ผู้วิจัยมีการตระหนักรู้ในตนเองเพิ่มขึ้น มีความเข้าใจและยอมรับความจริงในชีวิตที่มากขึ้น มีศักยภาพในการดูแลตนเองและคลี่คลายความทุกข์ ร่วมกับมีการเรียนรู้ในการละวางตัวตนของผู้ดูแล ซึ่งส่งผลทำให้ผู้วิจัยมีมุมมองต่อโลกภายนอกและการเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยด้านจิตใจในครอบครัวตามความเป็นจริงมากขึ้น

การเดินทางภายในของฉันผ่านการทำกลุ่มสนทนาเพื่อการเติบโตในองค์กร

เพ็ญนภา เสน่ห์ลักษณา หิมพรรณ รักแต่งาม และ ชัชวาลย์ ศิลปกิจ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ ความเข้าใจตนเองและการเรียนรู้ของผู้วิจัยผ่านการทำกลุ่มสนทนาเพื่อการเติบโต (Dialogue Club) ซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่ฝึกการรับฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) โดยใช้วิธีวิจัยแบบเรื่องเล่า (Narrative Inquiry) ที่มีมุมมองแบบทัศน์ 1 (First Person Research) จากการสังเกต ใคร่ครวญ สืบค้นตนเองผ่านประการณ์การทำกลุ่มฯ ในองค์กรที่ผู้วิจัยทำงานอยู่ จากนั้นทำการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) จากบันทึก ผู้วิจัยเห็นตัวเองผ่านการทำกลุ่มฯ ใน 4 ระยะ ดังนี้ 1) “ผลิบาน” (Bloom) คือ ระยะที่ผู้วิจัยดื่มด่ำเบิกบานกับเสียงสะท้อนจากสมาชิกถึงกระบวนการเรียนรู้ใหม่ในองค์กร ความสุขจากการมีพื้นที่รับฟังและความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นระหว่างสมาชิก 2) “อึดอัดสับสน” (Frustration) คือ ระยะที่ผู้วิจัยพบกับความยากในการดูแลกลุ่มท่ามกลางสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและบีบคั้นขององค์กร รวมถึงความสับสนในบทบาทของผู้นำกลุ่มที่ทับซ้อนกับบทบาทตามตำแหน่งงานของผู้วิจัย 3) “เฉา” (Droop) คือ ระยะที่ผู้วิจัยรู้สึกหมดแรงจากความผิดหวังเมื่อเหตุการณ์ไม่เป็นอย่างใจ เช่น มีสมาชิกลาออก จนเกิดเป็นเสียงสงสัยในตัวเอง 4) “เปิดกว้าง” (Openness) คือ ระยะปัจจุบันที่ผู้วิจัยเกิดความเข้าใจบทบาทของกลุ่มฯ ว่าเป็นพื้นที่ปลอดภัยอันเกิดจากการรับฟังอย่างลึกซึ้งที่ช่วยเกื้อกูลให้สมาชิกได้แสดงศักยภาพของตนในการดูแลตัวเองและผู้อื่นจนเกิดความไว้วางใจ ผู้วิจัยเข้าใจบทบาทของตนว่าเป็นเพียงผู้เอื้ออำนวยให้กลุ่มเคลื่อนไปตามธรรมชาติซึ่งเกิดขึ้นได้ด้วยใจที่เปิดกว้าง ละวางจากการเอาตัวเองเป็นที่ตั้งอันเป็นเหตุแห่งทุกข์ รวมถึงได้สัมผัสความกรุณาอันเป็นคุณภาพสำคัญที่ช่วยเสริมกำลังให้ขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนามิติภายในให้ดำเนินไปในองค์กร

การวิจัยและพัฒนากระบวนการนำเสนอจิตตปัญญาศึกษาสู่สาธารณะทางสื่อสังคมออนไลน์

เลิศศิริ สมบูรณ์ทรัพย์ สมสิทธิ์ อัสดรนิธี และ สุปรียส์ กาญจนพิศศาล ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อวิจัยและพัฒนากระบวนการนำเสนอจิตตปัญญาศึกษาสู่สาธารณะทางสื่อสังคมออนไลน์ 2. เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์การนำเสนอจิตตปัญญาศึกษาสู่สาธารณะทางสื่อสังคมออนไลน์ 3. เพื่อศึกษาผลที่ผู้รับสารได้รับจากกระบวนการนำเสนอจิตตปัญญาศึกษาสู่สาธารณะทางสื่อสังคมออนไลน์ ขอบเขตการวิจัยคือ กลุ่มเจเนอเรชั่นวาย จบการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปหรือเทียบเท่า ไม่เคยรู้จักจิตตปัญญาศึกษา ผ่านระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา ผลิตภัณฑ์การเก็บข้อมูลคือวิดีโอซีรี่ย์ “Say Hi จิตตปัญญา” รวม 4 ตอน ใช้ระยะเวลา 4 เดือน ผู้เข้าร่วม 60 คน ผลลัพธ์แรก 6 แนวทางการพัฒนาสื่อในงานวิจัย คือ เนื้อหาสร้างประสบการณ์ตรงและเห็นค่านิยมมุมมองกระแสหลัก กระแสทางเลือกทางการศึกษาและในชีวิต ภาษาร่วมสมัย ระยะเวลากระชับ เทคนิค ความรู้สึก มุมมองของผู้วิจัย ผลิตภัณฑ์พบว่าพัฒนาตามกรอบ 3 ส่วน จากกรอบหนึ่ง 3 ความหมายจิตตปัญญาศึกษา ช่วงแรกคลิปสื่อความหมายได้บางประเด็น เมื่อพัฒนาแล้วเสร็จสามารถสื่อสารได้ครบทั้งสามประเด็น กรอบสอง 4 ปัจจัยจุดติดขัดการรับรู้จิตตปัญญาศึกษา คลิปที่พัฒนาสมบูรณ์แล้ว ใช้ภาษาที่ร่วมสมัย เข้าใจง่าย คลิปสื่อสารเรื่องการใช้ระยะเวลาเรียนรู้ที่สืบเนื่องได้ แบบฝึกหัดท้ายคลิปช่วยให้เกิดประสบการณ์ตรง คำถามสั้นๆในคลิปชวนให้ทบทวนเรื่องการศึกษาและชีวิต กรอบสาม แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการตอบสนองของผู้บริโภค (AIDA Model) ระดับความตั้งใจ สื่อที่พัฒนาแล้วสร้างความน่าติดตามได้ทั้ง 4 ตอน ผลด้านผู้รับสารพบว่า รับรู้ความหมายจิตตปัญญาศึกษาทั้งสามประเด็น คือ การเรียนรู้ที่ทบทวนชีวิต สังเกตตัวเอง การศึกษาที่ให้คุณค่าความเป็นมนุษย์ การศึกษาเชิงองค์รวมซึ่งต่างจากการศึกษากระแสหลัก และการศึกษาเพื่อบ่มเพาะสุขภาวะทางปัญญา

สุนทรียสนทนากับการสานสัมพันธภาพในครอบครัว

ศศิ มาสุข ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่เป็นหลักสำคัญที่สุดของสังคม ทำหน้าที่ในการหล่อหลอม ขัดเกลา อบรม เลี้ยงดู ให้ความรู้ ความเอื้ออาทร ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมและถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมให้แก่สมาชิกในครอบครัวเพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ จากการศึกษาพบว่าปัญหาในครอบครัวส่วนใหญ่เริ่มต้นจากปัญหาการสื่อสาร ผู้วิจัยเห็นว่าสุนทรียสนทนามีแนวโน้มที่จะทำให้สัมพันธภาพในครอบครัวดีขึ้นได้โดยการสร้างพื้นที่รับฟัง พื้นที่ปลอดภัย นำไปสู่ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) อาจช่วยสานสัมพันธภาพเชิงลึก ที่จะนำไปสู่ความรัก ความอบอุ่นในครอบครัวก็เป็นได้ ผู้เขียนได้รวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียสนทนาไว้ดังนี้ 1.การเคารพ(Respecting) 2.การฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) 3.การห้อยแขวน (Suspending) 4.การฟังเสียงภายใน (Voicing) โดยผู้สนใจสามารถศึกษาและนำสุนทรียสนทนาไปใช้ได้ในหลายบริบททั้งครอบครัว ผู้ร่วมงาน หรือคนรักโดยสมาชิกทุกคนในวงสนทนา เปิดใจที่จะเล่าเรื่องราว ซื่อตรงต่อความรู้สึกและผู้ฟังสามารถฟังอย่างลึกซึ้ง เคารพ ไม่ตัดสิน ไม่แนะนำ เป็นการสนทนาที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังได้เรียนรู้ที่จะเท่าทันตนเอง และสามารถปรับคุณภาพให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์

การสะท้อนตนเองของผู้วิจัยในการจัดดอกไม้แบบโคริงกะ

สุพิชฌาย์ เอี่ยมดิลกวงศ์ หิมพรรณ รักแต่งาม และ เพริศพรรณ แดนศิลป์ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์และสภาวะที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ จากกระบวนการทำงานศิลปะการจัดดอกไม้แบบโคริงกะ โดยการวิจัยศึกษาตนเอง (**Self-Study Research**) ผ่านการจัดดอกไม้และการเขียนบันทึก ต่อมาจึงนำมาวิเคราะห์เนื้อหา พบว่าประการแรก ผู้วิจัยได้กลับมาตระหนักถึงสภาวะภายในของตนเอง ทั้งในระหว่างกระบวนการจัดดอกไม้และในการเขียนบันทึก ประกอบด้วย การจัดดอกไม้สะท้อนสภาวะภายในและเปลี่ยนสภาวะภายในของคนจัดดอกไม้ สัมผัสถึงความกลัว ความวิตกกังวล หรือความเบิกบานอันปรากฏขึ้นภายในใจ และปฏิกิริยาภายในที่มีต่อสภาวะนั้น เป็นต้นว่า การตำหนิ หรือตัดสินตนเอง ประการที่สอง ช่วยให้ผู้วิจัยเห็นกรอบความเชื่อของตัวเอง ที่มาจากการบ่มเพาะหล่อหลอมทางความคิด การมองโลกที่ผ่านมาในชีวิต ประการที่สาม ผู้วิจัยเห็นรูปแบบความคิดเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ เช่น การผละออกจากสถานการณ์นั้นด้วยการหนีไป รวมทั้งการใช้ความคิดกดข่มความรู้สึก และประการสุดท้าย ได้เห็นถึงจินตนาการกว้างไกลของตนเองผ่านการจัดดอกไม้ เหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจตนเอง และยอมรับในตนเองได้มากขึ้น อันนำไปสู่การขยายขอบเขตต่อการเข้าใจผู้อื่นมากขึ้นด้วย

T5-6 กลิ่นและการเยียวยา	
เวลา-สถานที่	18 สิงหาคม 2566 เวลา 11.10-13.00 น. ห้อง 702 ชั้น 7 อาคารจามจุรี 10
เจ้าภาพ	■ ดร.วรชาติ เฉิดชมจันทร์ คณะกายภาพบำบัดและเวชศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยรังสิต ■ ผศ.วรวุฒิ อ่อนน่วม วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
เป้าหมาย	สร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเข้าใจและดูแลภายในตนเองผ่านประสาทสัมผัสจากกลิ่น
รูปแบบ	เวิร์กชอป
วิทยากร	■ ดร.วรชาติ เฉิดชมจันทร์ คณะกายภาพบำบัดและเวชศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยรังสิต ■ ผศ.วรวุฒิ อ่อนน่วม วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ■ ภญ.มินตรา กายะสุทธิ์ เภสัชกรอิสระ
คำเชื้อเชิญ	ชวนออกแบบกลิ่นบำบัดสำหรับตนเองผ่านกระบวนการค้นหาความเป็นตัวตน ดังนี้ 1. เรียนรู้ทฤษฎีพื้นฐานสำหรับการปรุงน้ำหอม ตั้งแต่เรื่อง Fragrance Wheel, Perfume Pyramid, Sensory Marketing 2. เรียนรู้การจับคู่โน้ตกลิ่น และวางโทนกลิ่นให้เหมาะกับอัตลักษณ์ของแต่ละบุคคล 3. ลงมือปฏิบัติจริง พร้อมช่วยปรุงกลิ่นให้ออกมาตรงกับตัวตนภายในของผู้เรียน เราอยากแชร์ความรู้และประสบการณ์สำหรับผู้ที่มีความฝันอยากก้าวเดินในเส้นทางเรื่องกลิ่น ให้เราเป็นสถานที่ร้อยเรียงประสบการณ์ที่ดีๆ และบ่มเพาะเกี่ยวกับเรื่องกลิ่นสำหรับทุกคน

T2-5 **การขับเคลื่อนสุขภาพทางปัญญาผ่านธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2565**	
เวลา-สถานที่	18 สิงหาคม 2566 เวลา 11.10-13.00 น. ห้อง TK hall ชั้น 1 อาคารศศปาฐศาลา
เจ้าภาพ	ดร.ทิพิชา โปษยานนท์ และศิริธร อรไชย สำนักวิชาการและนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)
เป้าหมาย	1. ทำความเข้าใจและเรียนรู้เรื่องสุขภาพทางปัญญาในธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นกรอบทิศทางระบบสุขภาพของประเทศ 2. แลกเปลี่ยนประสบการณ์การการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทางปัญญา 3. พัฒนาข้อเสนอและออกแบบแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสุขภาพทางปัญญาสู่เป้าหมายร่วมกัน
รูปแบบ	เสวนา
วิทยากร	▪ พระเทพเวที, รศ.ดร.(พล อาภากโร, ป.ธ. 9) เจ้าคณะภาค 6, รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเจ้าอาวาสวัดสังเวชวิศยาราม ▪ ผศ.วีระศักดิ์ พุทธาศรี รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ▪ ผู้แทนจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ▪ ดร.จิรัฐกาล พงษ์ภคเธียร ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ดำเนินรายการ	สุวรรณา บุญกล่ำ คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
คำเชื้อเชิญ	การทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการมีสุขภาพทางปัญญาที่ดีตั้งแต่เกิดจนตาย และสามารถพัฒนาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผ่านความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน และความเป็นธรรมในสังคมนั้น จะเป็นจริงได้อย่างไร ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมออกแบบได้ วิทยากรผู้มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับสุขภาพทางปัญญา จะมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และมุมมองด้านต่างๆ ทั้งด้านศาสนา การพัฒนาสังคมและมนุษย์ที่มีความแตกต่างหลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง และมุมมองจากสถานศึกษาเรื่องการพัฒนาคนจากภายใน โดยเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้สู่เรื่องคุณค่าและความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงระบบสุขภาพที่เป็นธรรม ตอบสนอง และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

Closing Session
พิธีปิด

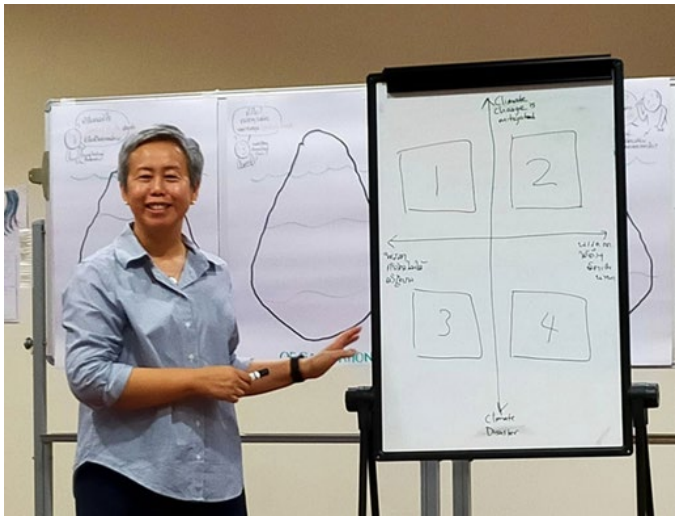

นโยบายสาธารณะที่มีจิตวิญญาณ: การเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยสู่สากล

โดย ดร.นาเรช ซิงห์ Professor and Executive Dean, JSGP and Director, Centre for Complexity Economics, Applied Spirituality and Public Policy

ดำเนินรายการโดย ผศ.ดร.อรอร ภู่เจริญ ผู้อำนวยการสถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สนทนาแบ่งปันประสบการณ์การทำงานเพื่อเชื่อมโยงมิติทางสุขภาวะทางปัญญา จิตวิญญาณ กับนโยบายสาธารณะ บนฐานแนวคิด Cosmic Consciousness จิตสำนึกแห่งจักรวาล ที่ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ ทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ และภายในตัวเรา และข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนสุขภาวะทางปัญญาในสังคมไทย รวมถึงการสร้างความร่วมมือในอนาคตอันใกล้ระหว่างประเทศไทยกับประเทศอินเดีย ในการพัฒนาและเชื่อมการทำงานด้านสุขภาวะทางปัญญา

การเดินทัพทางไกลของขบวนคนทำงานสุขภาวะทางปัญญา

สรุปประเด็นสำคัญจากห้องย่อยต่าง ๆ ในงานประชุมวิชาการ ทบทวนสถานการณ์ล่าสุดของการขับเคลื่อนสุขภาวะทางปัญญา ทั้งในไทยและสากล และร่วมกันมองทิศทางของการไปต่อร่วมกันในอนาคต

ร่วมวงเสวนาโดย

- นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์ ประธานมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และประธานการจัดประชุมวิชาการ
- วรรณา จารุสมบูรณ์ ประธานมูลนิธิวิจัยและพัฒนาชุมชนกรุณา
- ดร.จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร รองผู้อำนวยการศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
- ดร.สรยุทธ รัตนพจนารถ ผู้อำนวยการร่วมธนาคารจิตอาสา
- จารุปภา วะสี ผู้อำนวยการศูนย์เรียนรู้และประสานงานสุขภาวะทางปัญญา

ดำเนินรายการโดย ประสาน อิงคนันท์ บริษัท บุญมีฤทธิ์ มีเดีย จำ

Presenters and Reviewers

ดัชนีรายนามผู้นำเสนอ

งามศุกร์ รัตนเสถียร สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
จิรวุฒิ พงษ์โสภณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
ชนะพัฒน์ อิ่มใจ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
ชุติมา มณีวัฒนา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
เดโช นิธิกิตตน์ขจร ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
บดินทร์ สายแสง สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
ปัณฑิตา ตันวัฒนะ สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปาริชาติ เลิศบุญเหรียญ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
พิมพ์พจี เย็นอุรา คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
เพ็ญนภา เสน่ห์ลักษณา ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
รัฐวิศว์ เอื้อประชานนท์ มูลนิธิความร่วมมือสันติภาพ
เลิศศิริ สมบูรณ์ทรัพย์ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
ศศิ มาสุข ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
ศศิธร มารัตน์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตนครสวรรค์
ศศิธร ศิลป์วุฒยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
ศศิลักษณ์ ขยันกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศักดิ์ชัย เอี่ยมกระสินธุ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
สุพิชฌาย์ เอี่ยมดิลกวงศ์ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
สุมาลี โตกทอง นักกิจกรรมอิสระ
อันธิฌา แสงชัย
เอกพันธุ์ ปิณฑวณิช สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

ดร.นพ. สกล สิงหะ
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.อริสา สุมามาลย์
ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

ดร.ชรรินชร เสถียร
ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

ดร.เพริศพรรณ แดนศิลป์
ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

รศ.ดร.ลือชัย ศรีเงินยวง
ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

ดร.จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร
ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

ดร.หิมพรรณ รักษ์แต่งาม
ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

ดร.นพ.วิรุฬ ลิ้มสวาท
สำนักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

คณะกรรมการกองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.สมสิทธิ์ อัสดรนิธี

กองบรรณาธิการ

จารุปภา วะสี

อุษณีย์ เพียรภัทรพงศ์

jitwiwat.com/conference2023